Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 21 (1521) ♦ Четвер, 6 лютого 1997 року ♦ Ціна договірна

БЮДЖЕТНИЙ ПРОЦЕС ІДЕ

Урядовий та інші погляди на «податкову революцію» — в матеріалах на 1, 3, 4 сторінках газети

У чому уряд звинувачує парламент

Кабінет міністрів України розповсюдив звернення до Верховної Ради України, у якому говориться, що в одночасному розгляді податкових та бюджетних питань існують певні проблеми. Але в цьому одночасному розгляді і є перевага, якою не можна не скористатися. Бо саме такий підхід, на думку уряду, дає можливість прийняття збалансованих з бюджетом рішень.

В результаті непростої роботи, проведеної впродовж останніх двох років, наголошувалося в зверненні, в Україні вдалося досягти низького рівня інфляції і нині утримувати стабільний курс національної валюти. Але самої лише фінансової стабільності для піднесення національної економіки недостатньо.

(Закінчення на 3-й стор.).

Звернення — крок не конструктивний, а кон'юнктурний

Віктор Мусіяка, заступник Голови Верховної Ради України:

— Шукаю відповіді, чому це звернення з'явилося. Шукаю, насамперед, як керівник погоджувальної групи, яка плідно співпрацює з Віктором Пинзеником і деякими іншими урядовцями. Для мене поява цього звернення — крок не конструктивний, а кон'юнктурний, спрямований на те, щоб у цей важкий час показати пальцем на когось і таким чином зняти вину із себе. Тоді виникає запитання: щиро з нами пішли на співпрацю чи це відволікання уваги?

Але ми налаштовані на конструктивну роботу, навіть після цієї заяви сьогодні зранку продовжуємо працювати в погоджувальній групі. Ми й надалі будемо дотримуватися плану, згідно з яким хочемо в лютому прийняти податкові законопроекти, а на їх основі, до кінця кварталу, і бюджет.

Надломленій душі пуанти не поможуть

Що ж, Бог наділив нас мистецьким талантом, а гроші на все інше маємо вже самі заробити.

Бо, зрештою, гріх талановитим і розумним людям нарікати на своє бідацтво. Але і за нас ніхто нічого не зробить. Бо час отого наївно-зманливого «по щучьему веленью, по нашему хотенью» безповоротно минув.

А втім, його ніколи і не було. То з популярної казки сусіднього народу заблукала ота солодка ілюзія до наших стомлених душ. І досі з нею не маємо сил розлучитися.

Кореспонденцію «П'ятий рубікон Одеського оперного» читайте на 14-й стор.

До уваги учасників розіграшу лотереї «ГУ-97»!

Як ми і обіцяли, 31 січня 1997 року відбувся розіграш нашої лотереї. До редакції надійшло 25 тисяч заявок, половина з яких від читачів, котрі передплатили газету на 6 місяців. Хоча за умовами у лотереї могли взяти участь лише ті, хто передплатить газету на рік! Тому у розіграш пішла тільки половина призів. Ми даємо шанс усім передплатникам! Ті, хто продовжить передплату на «Голос України» до кінця 1997 року і надішле у конверті копію квитанції із позначкою «Лотерея ГУ-97», візьмуть участь у розіграші лотереї у липні 1997 року.

А поки що редакція готує списки щасливчиків розіграшу 31 січня. Чекати залишилося недовго: до 13 лютого.

Парламентська хроніка

Гривня, як гульден, та ми не в Голландії

Ранкове й денне засідання 5 лютого

Народні депутати так і не змогли прийняти рішення про трансляцію сьомої сесії Верховної Ради і, отже, програли інформаційний простір виконавчій владі.

Хоча доповідач, голова Комісії законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації Віктор Понеділко, не бачив значної різниці між двома проектами постанови: самої комісії і варіантом Сергія Соболєва (проти трансляції сесії), жоден не набрав потрібної кількості голосів.

Далі почалося обговорення кандидатури Віктора Ющенка на посаду голови Національного банку України.

Вадим Гетьман, представляючи кандидата, підкреслив, що в роботі головного банку країни було чимало позитивних моментів. Зокрема, обслуговування протягом 1996 року дефіциту бюджету неемісійними засобами, запровадження електронного обігу грошей, проведення грошової реформи, стабілізація валютного ринку тощо. Однак, на думку народного депутата, Національному банку забракло уміння й терпіння для того, щоб разом з грошовою реформою подолати платіжну кризу, ліквідувати заборгованість у зарплаті, загальмувати розбухання державного апарату. Слабо використав Національний банк і право законодавчої ініціативи, яке передбачено Конституцією держави.

В. Гетьман підкреслив, що Комісія з питань фінансів і банківської діяльності майже одностайно підтримала пропозицію Президента про призначення головою правління Національного банку України В. Ющенка.

(Закінчення на 2-й стор.).

Постанова Верховної Ради України

Про призначення Ющенка В. А. головою Національного банку України

Розглянувши подання Президента України про призначення Ющенка В. А. головою Національного банку України відповідно до пункту 18 статті 85 Конституції України і статті 10 Закону України «Про банки і банківську діяльність», Верховна Рада України **постановляє**:

1. Призначити Ющенка Віктора Андрійовича на посаду голови Національного банку України.
2. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради України О. МОРОЗ.

м. Київ,
5 лютого 1997 року.
№ 42/97-ВР

У номер

ШАХТАРСЬКІ ПІКЕТИ ВИМАГАЮТЬ ЗАРПЛАТИ

Більш як 800 учасників шахтарських пікетів, які відрядили до Києва практично всі вугледобувні об'єднання країни, пікетували Кабінет Міністрів.

Дружнє скандування «зарплату» супроводжувалось гучними ударами шахтарських касок об асфальт і загороджувальний бар'єр біля будинку уряду.

Шахтарі зі своїми вимогами прийшли також до Верховної Ради України.

Голова Верховної Ради України Олександр Мороз, який вийшов до пікетників і мав з ними розмову, повідомив про її результати на пленарному засіданні сесії. Поділяючи турботи шахтарів, пов'язані з боргами по зарплаті, податковим тягарем, регресами, їхнім бажанням мати нормальні умови для роботи і можливість вижити за рахунок результатів своєї праці, Верховна Рада, сказав Олександр Мороз, робитиме все від неї залежне для схвалення податкового законодавства, соціального захисту населення та інших питань, що входять до її компетенції. Такі питання включено до порядку денного сьомої сесії. Всі вони є складовими вирішення іншого корінного питання — питання збереження економіки, заявив Голова Верховної Ради, повідомляє ДІНАУ-Укрінформ.

У ПОГОДЖУВАЛЬНИХ ГРУПАХ І КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПОДАТКОВОГО ПАКЕТУ

3 лютого погоджувальна група з податкових законопроектів постатейно розглядала запропонований Кабінетом Міністрів проект змін і доповнень до Закону «Про податок на нерухоме майно (нерухомість)». Він доопрацьовується згідно з постановою Верховної Ради від 6 грудня минулого року.

Народні депутати ретельно аналізували документ, насамперед, з позицій його соціальної зорієнтованості, узгодження зі спорідненими законопроектами, на основі яких формуватиметься загально-національний кошторис. Бурхливо дебатувались майже всі закладені тут норми. Навіть розділ, що визначає термінологію. Наприклад, саме поняття «нерухомість», що формулюється як «... земля і постійно розташовані на ній будівлі та споруди», запропоновано доповнити положенням про те, що категорія «земля» у цьому випадку тлумачиться саме в такій редакції. Помічаєте нюанс? Він пояснюється визнанням різноманітних форм власності на землю, яке має бути відображене в загальному Земельному кодексі.

— А досі цього не зроблено повною мірою хоча б тому, що відсутній навіть облік вседержавного нерухомого майна, яке перебуває у власності юридичних і фізичних осіб, у тому числі й землі, — переконаний член Комісії Верховної Ради з питань науки та народної освіти Ігор Юхновський. — Буде такий облік —стане можливим справедливіше обчислювати плату за майно, здійснюючи необхідний перерозподіл суспільного доходу між громадянами. Варто відзначити, що група погодила пропозицію стосовно визначення в цьому випадку землі як поверхневого шару, за винятком корисних копалин, які залягають під ним. Згідно з законопроектом оподаткування диференціюється залежно від форм і вартості нерухомості. Ставку за будівлі і споруди пропонується обмежити 1—3 відсотками їх вартості.

Група схвалила додаток до свого протоколу узгодження з переліком змін і доповнень, які автори-розробники повинні врахувати, готуючи до пленарного розгляду проект Закону «Про оподаткування прибутку підприємств».

Парламентська хроніка

Чи керуватиме Держтелерадіо парламентом?

Денне засідання 4 лютого

Після того, як Голова Верховної Ради України Олександр Мороз коротко поінформував народних депутатів про зустріч з представниками шахтарських регіонів, які цього дня пікетували резиденцію Президента України, приміщення Кабінету міністрів та Верховної Ради України, сесія приступила до завершення обговорення проекту постанови «Про план законотворчої роботи на VII сесію і на період до кінця 1997 року».

Більшість парламентаріїв, не гаючи часу на зайві дискусії, затвердили план законотворчої роботи, до якого внесено понад 250 законопроектів. Отже, якщо згадати ідеологічну фразеологію недавнього минулого, Верховна Рада України вирішила зробити 1997 рік — вирішальним.

Під час обговорення питання «Про пропозиції Президента України до Закону «Про порядок висвітлення діяльності Верховної Ради України у засобах масової інформації» народні депутати так і не дійшли спільної думки. Як зазначив доповідач, голова Комісії з питань законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації Віктор Понеділко, найраціональніше цю роботу було сплановано відповідною постановою щодо висвітлення роботи минулої сесії Верховної Ради України. Однак Держтелерадіо, а потім і Міністерство інформації, порушуючи Конституцію і закони, по суті, зігнорували виконання цієї постанови. Тому необхідно конституційною більшістю спочатку подолати вето Президента України на Закон «Про порядок висвітлення діяльності Верховної Ради України у засобах масової інформації», а потім прийняти відповідну постанову.

Як наголосив народний депутат Микола Пилипенко, все, що відбувається навколо цього питання, робиться з далеким прицілом — обмежити і дозувати інформацію для громадян України під час виборів до Верховної Ради та Президента України.

Судячи з виступів інших парламентаріїв, вони згодні були піти на компроміс. Передусім задля того, щоб зменшити витрати на телетрансляцію. Зокрема, пропонували надавати після закінчення пленарних засідань телеефірний час представникам депутатських груп і фракцій та позафракційним депутатам. Одні вважали, що це можна робити

щодня, інші — раз на тиждень. Лунали пропозиції і про те, що по телебаченню можна було б транслювати обговорення тих законопроектів, які виносяться на розгляд у першому читанні. Одне слово, складалося враження, що народні депутати готові піти на будь-які поступки. І все це задля єдиного — об'єктивного висвітлення роботи вищого законодавчого органу. Бо сьогодні, як зазначив Віктор Понеділко, з боку Держтелерадіо помітна спроба ввести цензуру на діяльність парламенту та створити Верховній Раді образ ворога.

І хоч у виступах депутатів звучало чимало слушних зауважень і пропозицій, Верховна Рада так і не змогла подолати вето Президента України. Не останню роль, очевидно, відіграло те, що зал був наполовину порожній. І як наслідок, на табло висвічувалося, що не голосували і представники правих, і центристи, а також і ліві. Отже, фракціям і групам, напевне, доведеться узгодити свої позиції, щоб дійти згоди. Адже від цього справді залежатиме, почують парламент виборці чи ні.

Василь ТУГЛУК.

Гривня, як гульден, та ми не в Голландії

Ранкове й денне засідання 5 лютого

(Початок на 1-й стор.).

Віктор Андрійович у своєму виступі зауважив, що «гривня стала справжньою конвертованою валютою, яка дорівнює голландському гульдену». Водночас, на його думку, для стабілізації кредитно-фінансової системи й подолання платіжної кризи «потрібна узгоджена діяльність усіх гілок влади».

До речі, головний банкір країни звернув увагу на те, що до тіньового сектора за роки високої інфляції перекочувало близько 8 млрд. доларів, або 14 млрд. гривень, тоді як національний продукт становить лише 10 млрд. гривень.

Торкаючись питання зовнішньої заборгованості і валютних заощаджень Національного банку, Віктор Ющенко зазначив, що українська економіка досягла певних успіхів. Так, резерви Національного банку у валовому обчисленні зросли за останні роки більш як на 3 млрд. доларів, а заборгованість на одного мешканця України становить лише 176 доларів, що, до речі, у 6 разів менше, аніж у Росії. Водночас скорочується від'ємне сальдо зовнішньоторговельного балансу, зростає експорт, який у четвертому кварталі перевищував імпорт.

Одне слово, створені всі передумови для майбутнього зростання виробництва в поточному році. Адже для його кредитування банківська система підготувала кредити на суму 1 млрд. доларів. Після перерви депутати приступили до обговорення кандидатури Віктора Ющенка. Відбулося таємне голосування.

Володимир КОРОЛЮК.

Новий головний банкір — не забутий старий

Парламент розглянув питання про внесення змін і доповнень до Положення про резервний фонд Кабінету міністрів. Пропозиція уряду, від імені якого виступив заступник міністра фінансів Віктор Тентюк, зводилася до спрощення механізму використання коштів фонду з огляду на те, що запрацює Рахункова палата, яка і візьме на себе контрольні функції. Однак співдоповідач, заступник голови Комісії з питань бюджету Володимир Пустовойтовський, наголосив, що Комісія висловилася проти спрощення цього механізму. Бо, мовляв, кошти фонду використовувалися без згоди з Комісією, як це передбачено законодавством, а відтак йшли не за призначенням. Вочевидь, ця позиція Комісії й зіграла вирішальну роль, тому внести зміни і доповнення до Положення парламент не зважився.

Наприкінці денного засідання було оголошено результати таємного голосування бюлетенями — головою Національного банку України Верховна Рада призначила колишнього голову НБУ Віктора Ющенка, за якого віддали голоси 257 народних депутатів. Отже новий голова — не забутий старий.

Анатолій БЕНЬ.

Поєднати — реалії з Конституцією

У вівторок, 4 лютого, продовжила роботу Тимчасова спеціальна комісія з доопрацювання законопроектів «Про місцеве самоврядування» та «Про місцеві державні адміністрації». Від жовтня минулого року вона проаналізувала вже близько 2,5 тисячі пропозицій та зауважень до названих документів. Узагальнюючи їх, напружено довелось попрацювати всім, а особливо народним депутатам Леоніду Гаманюку, Григорію Дітяренку, Михайлу Дорошевському, Анатолію Дроню, Володимиру Ємельянову, Миколі Заварзіну, Юрію Запорожцю, Ярославу Іляшевичу, Володимирові Ковтунцю, Миколі Лавриненку, Георгієві Найді, Броніславові Райковському, Олександрові Стешенку, Валерієві Терцю, Михайлові Товту, Петрові Швидкому. Переважно на їх плечі лягла чорнова робота з групування одержаних зауважень і пропозицій по розділах. Тепер вони систематизовані. І, отже, можна розпочати їх концептуальний аналіз на предмет врахування в законопроектах.

Народні депутати ретельно зважують думки, висловлені в поправках, вивіряють їх відповідність реалям нашого життя та Конституції України.

У цілому оцінюючи напрацьований матеріал, заступник Голови Верховної Ради Віктор Мусіяка, якому доручено координувати роботу погоджувальних груп і комісій, сказав:

— Вважаю, нам вдалося віднайти прийнятну модель організації влади на місцях. Дуже важливо, наприклад, таке. У проекті закону про місцеве самоврядування чітко втілюється конституційне положення стосовно того, що представницькими органами територіальних громад (місто, село, селище) і виразниками їх спільних інтересів є відповідні ради. А ще багато важить механізм їх формування. Друга провідна ознака погоджуваної моделі — коло повноважень, які вирішують на своїх зібраннях ради, та питань, що делегуються місцевим державним адміністраціям. Значне місце в роботі комісії займуть питання стосовно розмежування повноважень з управління власністю та місцевими господарськими об'єктами, з формування бюджетів тощо. Міжфракційна комісія має ще раз усе це уточнити.

Народні депутати сподіваються в стислий термін підготувати до другого пленарного читання доопрацьовані проекти законів, відповідно узгодивши їх між собою.

Було розглянуто деякі організаційні та процедурні питання з метою поліпшити і прискорити розгляд документів.

Прес-служба Верховної Ради України.

Нема заробітку — звідки ж узятися податкові?

«Нас заколисують запевненнями щодо приборкання інфляції. Але замовчують, що це досягається за рахунок невиплати упродовж тривалого часу зарплат, пенсій, стипендій», — заявив на прес-конференції Іван Чиж, заступник голови Комісії з питань соціальної політики та праці, керівник Соціалістичної фракції.

Тепер намагаються нав'язати так званий пакет законопроектів під гучною назвою «Програма відновлення економічного зростання». Але, застерігає Іван Чиж, нікого не повинна ввести в оману ця «програма». Бо під зовні принадним флером зменшення податкового тиску планується фактичне знищення і без того вже «обпатраної» системи соціального захисту населення.

Водночас, на думку керівника Соцфракції, є достатньо простий і ефективний механізм оздоровлення економіки: реформування системи оплати праці. Треба звести до економічно доцільної межі «ножиці» між верхнім і нижнім рівнями оплати праці. Податковий прес реально можна зменшити, якщо запровадити податок з обороту, тобто з реалізованої продукції. А ціни зафіксувати податком, який повинен стимулювати виробництво: знизив ціну — платиш менший податок. Що вочевидь вигідно і державі, і виробникові, і споживачеві, який стане насправді отим «стратегічним інвестором» вітчизняної економіки, наголосив Іван Чиж.

Торкнувшись підсумків роботи української делегації на сесії ПАРЄ, Іван Чиж зазначив, що основним там було питання про невведення Україною мораторію на застосування смертної кари. Тиск на нас був дуже сильний, з нами розмовляли фактично в ультимативній формі. Докази, що Україна сьогодні не готова до цього кроку, схоже, нікого не цікавили. Нам визначили граничний термін, за яким уже підуть суворі санкції аж до виключення із членів Асамблеї...

Станіслав Ніколаєнко, котрий також представляє Соцфракцію у парламенті, зупинився на болючих проблемах системи народної освіти. Не дочекавшись допомоги від уряду, наголосив він, освітяни починають вживати рішучі форми боротьби за виживання.

Іван ДМИТРЕНКО.

БЮДЖЕТНИЙ ПРОЦЕС ІДЕ

У чому уряд звинувачує парламент

(Початок на 1-й стор.).

Єдина можливість надати внутрішній ресурс саморозвитку наших підприємств з'явиться внаслідок проведення податкової реформи, зниження податкового тиску на виробництво, підкреслюється у зверненні уряду до Верховної Ради.

Можна, звичайно, зайняти очікувальну позицію. Але її наслідки всім зрозумілі. Це подальша стагнація економіки і серйозні бюджетні ускладнення, які сьогодні проявляються в найстрашнішій формі — великій заборгованості по соціальних виплатах з бюджету та заробітної плати працівникам виробничої сфери.

Стан економіки вимагає рішучих дій, і Кабінет Міністрів України запропонував Верховній Раді України зробити це спільними зусиллями. Цей крок змушує нас виявити мужність, аби не боятися приймати рішення, які віддзеркалювали б економічні реалії. Ми знаходимося на тій межі, коли неприпустимо планувати витрати, які ніколи не будуть забезпечені реальними бюджетними надходженнями.

Кабінет Міністрів не може не хвилювати та обставина, що із внесеного пакету законопроектів лише два прийнято у першому читанні. Безумовно, до пакету висловлено чимало справедливих зауважень, звучать і слушні пропозиції. Але уряд переконаний: немає таких питань, які неможливо врегулювати під час опрацювання законопроектів. В цьому переконує аналіз характеру і змісту зауважень в ході розгляду проектів Верховною Радою України.

За умов, що склалися, потрібна воля до компромісів. Уряд таку волю виявляв і готовий виявляти надалі. Головне тут не перейти межу, за якою втрачається взаємопов'язаність рішень. А така загроза існує. Вона полягає **у можливості схвалення податкових змін без приведення у відповідність до них витратної частини бюджету, вилучення з внесеного пакету ряду принципових положень, без яких очікуваних результатів досягти не вдасться.**

Нас не може не хвилювати те, що невизначеність стосовно поданого пакету серйозно впливає на стан справ в економіці. Одним із проявів цього є обсяг бюджетних надходжень. Так, у січні 1997 року вони склали лише близько 2/3 від розрахункової величини (з урахуванням кількості робочих днів січня). Не може не хвилювати й **те, що Верховною Радою водночас приймаються рішення, спрямовані на зменшення надходжень до бюджету від податку на прибуток. Рішення, які не враховують відповідних коректив витратної частини бюджету. До того ж вони не погоджуються з Кабінетом Міністрів України, приймаються без висновків бюджетної комісії. Все це вкрай негативно впливає на темпи погашення заборгованості бюджету по соціальних виплатах.**

Кабінет Міністрів поклав відповідальність на Верховну Раду України у разі неприйняття «необхідних рішень», погашення заборгованості з виплати заробітної плати, пенсій, стипендій, грошового забезпечення та інших соціальних виплат. Уряд висловив сподівання, що «народні депутати відкинуть політичні дебати та з'ясування стосунків і спрямують свої зусилля на якомога швидше прийняття пакету законів і їх введення разом з новим бюджетом».

Коментар дня *Наші кореспонденти Анатолій БЕНЬ і Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ передають з Верховної Ради*

Ми навчилися відсіювати зерно від полови

Сергій МЕЛЬНИК («Аграрники України»):

— Звернення уряду до парламенту розраховано на певний психологічний тиск на народних депутатів, на продовження формування негативного іміджу Верховної Ради загалом. Замість конструктивної співпраці гілок влади триває пошук винних, зокрема, у тому, що й досі не погашено заборгованості у виплаті зарплати.

Наміри відомі — показати, що Верховна Рада не приймає належних законів. Хоча тут треба було б сказати і про рівень тих законопроектів, які подає нам уряд, адже вони часто, так би мовити, сирі, відірвані від реалій. Візьміть для прикладу законопроекти про податок на майно фізичних та юридичних осіб. Безперечно, весь світ такі податки платить, але чому не враховано нашу ситуацію, рівень платоспроможності громадян України, яким не виплачують зарплату, але пропонують сплачувати нові види податків.

— Народні депутати навчилися відсіювати зерно від полови і зважено оцінять урядову заяву. А відтак не прийматимуть бюджет заради бюджету, як це було торік, і не робитимуть за місяць-два податкової революції. Досить шукати винних, треба шукати вихід із ситуації, в якій ми всі опинилися.

Уряд нагадує: він — виконавчий інструмент

Сергій ТЕРЬОХІН («Реформи»):

—Фінансова ситуація в Україні дедалі загострюється. Позиція уряду, як на мене, спричинена тим, що не встановлено правил гри, тобто не прийнято бюджет на цей рік. А підприємства, м'яко кажучи, сплачувати податки не поспішають. Ось і маємо ситуацію, коли доходи бюджету, порівняно з відповідним періодом 1996 року, знизились на 40 відсотків. А коли ще врахувати рівень інфляції, то більш як наполовину. Зрозуміло, будь-які амбіції уряду з приводу виплати зарплати, погашення старої заборгованості так і залишаться амбіціями, якщо найближчим часом не буде прийнято бюджет. Але, з іншого боку, зробити це не так просто, бо всі розуміють, що цьогорічний бюджет мусить базуватися лише на новій податковій політиці, над чим нині працює узгоджувальна комісія.

І все-таки, хоча робота в цьому напрямі у нас триває, позицію уряду також можна зрозуміти. Він засвідчує, що за нинішньої ситуації не бачить інших методів наповнення бюджету, забезпечення виконання соціальних програм. Таким чином, він ще раз нагадує Верховній Раді, що є простим робочим інструментом виконання законів, які ми приймаємо.

Цілісного погляду нема

Орест КЛИМПУШ, «Конституційний центр»:

— Заява Кабінету міністрів була для мене цілковитою несподіванкою. Як людина, що вийшла з виконавчої влади, а нині представляє законодавчу, розумію, яка ситуація склалася щодо державного бюджету. Коли до мене звертаються люди з запитанням, коли буде прийнято бюджет, відповідаю: «Вважайте, що він є. Сьогодні немає питання про цей документ. Сьогодні проблема в реальному наповненні бюджету».

А наповнення його немає тому, що не працює виконавча влада. Вона не виконує предметної щоденної роботи аби наші визначальні галузі почали працювати. Виконавча влада не робить нічого, щоб захистити нашого товаровиробника.

Нам дорікають, що уряд подав революційний пакет документів, а ми, консерватори, його не приймаємо. Та не можна приймати такий пакет отак з ходу, як нас до цього штовхають. Треба хоча б розібратися в кожному з поданих законопроектів. Вивчити, як він впливатиме на загальну ситуацію в країні. Цього аналізу не подав нам уряд, він не вивів цільну концепцію.

Взяти хоча б пропоновану податкову систему. Урядовці не визначили, в чому вплив на економіку окремих положень запропонованих податків. А потім, як це вже стало зазвичай, звинувачують Верховну Раду, що вона прийняла недосконалий закон. Слово честі, ця заява мене переконує в тому, що виконавча влада не прагне конструктивної співпраці між гілками влади, до чого закликають Президент України і Голова Верховної Ради. Вона відчуває, що програє ситуацію, і пропонує перекинути усю відповідальність на інших.

«Соціал» скорочується

Володимир ЯЦЕНКО, голова Комісії з питань Чорнобильської катастрофи:

—Справа в тому, що в нас лжа переходить до рангу державної політики. Узяти хоча б так званий пакет документів, пов'язаний з розробленням державного бюджету. Нам уперто подається, що в них ледь не визначальні зміни в нашій економіці, мовляв, приміть його — і завтра розквітне наше життя.

Те, що це зовсім не так, неодноразово засвідчували самі творці цього документа. Про це свідчить і реальна ситуація в країні.

По-друге, «нововведенням» творців пакета фактично знищується соціальний захист населення. Приміром, Чорнобильський фонд тепер зменшується більш як удвічі. А загалом пільги та компенсації цієї категорії населення скорочуються на 90 відсотків. От вам й уся правда.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Очевидно, стогін трудового люду про животіння, шахтарські вимоги «віддайте наші гроші», хвиля голодувань через півторарічну невиплату зарплати навіть атомникам, приміром Запорізької АЕС, не кажучи вже про вчителів і лікарів, — усе це дійшло до уряду.

Терпіння людей вичерпується. І уряд, щоб уникнути голодних бунтів попід стінами Кабінету міністрів зробив спробу перевести стрілки народного гніву, переклавши всю відповідальність за критичність ситуації на парламент. Виявляється, за логікою Кабміну, Верховна Рада винна в заборгованостях по зарплаті. Бачте, мовляв, закони не приймає.

Коли дотримуватися такої логіки, то виходить, досі виплати зарплати були незаконні? Приїхали, як-то кажуть. Уряд у своєму зверненні говорить про небезпеку, повторює про свої найкращі наміри, умовляє щодо непродуманості рішень, майже благає, роз'яснює, що настав уже час використати можливість одночасно з податковими законами зверстати бюджет. Наче Верховна Рада така нетямуща і не бажає відгукнутися законами на біль народний. Ось де зразок витонченого політиканства! Та грубо зроблено, панове урядовці. Адже всі пам'ятають ваше фіаско з першим, вересневим, проектом бюджету, поданим до парламенту. В ньому й згадки не було про жодні новації щодо податкової системи. Зате зобов'язання щодо виплати заборгованості по зарплаті до 1 грудня минулого року лунали так переконливо, що і першокласник знав: 1 грудня йому тато з мамою купуватимуть цукерки. Ба ні, дотягнули до нового року. У проект бюджету 97-го закладено якусь суму — дітлахам на молочко, за рахунок урізання від окрайця голодного... Не пройшов у парламенті цей номер. Реанімації виробництва почали вимагати. Кабмін бачить її у знятті тягаря податків із виробника. Хороша ціль! Та, як-то кажуть, мудрі по шкоді урядовці. До верстки проекту бюджету не виконали вимогу Президента розробити податкові проекти. Про це Президент Леонід Кучма з прикрістю говорив журналістам, докоряючи Кабінетові міністрів за повільність та неповороткість. Нині проекти є. Над ними працює спеціальна тимчасова комісія, яка щодня інформує про просування на цьому терені. І в цю комісію входить група кабмінівців на чолі з народним героєм Віктором Пинзеником. Здавалось би, справді, жодних проблем, з яких не можна домовитися! Але, виявляється, є — хто крайній. Це вже синдром третього конверту. Поради першого і другого проминули.

З точки зору економістів

«Податкова революція»: цілі справжні й удавані

Роздуми після наукової експертизи пакета законопроектів, підготовлених Кабінетом міністрів України щодо модифікацій податкової системи

Бліц-криг адміністративного тиску на Верховну Раду України під гаслом «податкової революції» не відбувся. Узявши тайм-аут, виконавча влада розробляє стратегію «оксамитової революції» в податковому законодавстві, базову модель якого було законодавчо закріплено лише три роки тому.

Зарубіжні фінансові інституції недвозначно поставили в пряму залежність від прийняття бюджету, пов'язаного з пакетом законодавчих документів, підготовлених урядом України, надання чергових кредитних траншів. При цьому в горнилі «революції» ставки можливої фінансової допомоги ростуть не по днях, а по годинах і сьогодні декларуються в сумі майже 3,5 млрд. американських доларів. І тут є над чим замислитися не тільки трьом гілкам влади, партіям та політичним течіям, а й широкому загалові наших співвітчизників: які ж справжні цілі ставлять ініціатори «податкової революції» та її західні фінансові спонсори?

У політико-економічному житті України склалася парадоксальна ситуація. Проініційовано та активно структуруються сили, кровно зацікавлені в різновекторності дій ключових гілок влади. Щоб перехідний період був завжди і реформи ніколи не закінчувалися. За такої ситуації декотрі легко ловлять «золоту рибку» в каламуті перманентної кризи, а хтось отримав змогу підігрівати революційну ситуацію в надії на всебічну підтримку виборців.

Однак, відтворюючи статус-кво — «чим гірше, тим краще», у програші залишилися й ті, й інші. Накопичене багатство давно знецінене, а виборці нікому не вірять. **Національний капітал («золота рибка») безупинно відпливає за кордон.**

У підсумку економіка України нагадує потопаючу яхту: в нижньому трюмі — стихія атавістських проявів натурально-мінових угод, непомірний баласт бартерних операцій тягне судно на дно; в його середню частину

(Продовження на 4-й стор.).

«Податкова революція»: цілі справжні й удавані

(Початок на 3-й стор.).

фонтанує, вщент руйнуючи фінансову систему країни, іноземна валюта («доларизація»); а зверху під керівництвом капітана та офіцерської гвардії матроси інтенсивно викидають за борт цінний вантаж, щоб хоч якось підтримати живучість корабля, насправді генеруючи колосальні суспільні втрати.

За умов, коли управління національною економікою пішло врознос і нарозхват, неконтрольовано провокуються дії, що зумовлюють величезні втрати і макроекономічні негаразди. **Дестабілізація економіки здійснюється лише трьома засобами — усуненням контролю над цінами і виробництвом шляхом економічної лібералізації; упередженим, на принципах компаніййщини (безвідносно до правових та організаційних умов), роздержавленням і приватизацією; ортодоксально монетарною політикою, що вкрай згубно впливає на товарно-грошові відносини в країні.**

Виконавча влада до принизливості запобігливо здійснює шокову терапію, послуговуючись рецептами МВФ і Світового банку. Президентські й урядові структури ладні виконати будь-які примхи іноземного кредитора.

Не маючи власної домінанти в економічній політиці, цілком і однозначно підпорядковуючись канонам реформ за моделлю МВФ, народногосподарський комплекс України послідовно пройшов усі стадії економічної кризи — від «ліквідної пастки», коли ніхто не ризикує грішми навіть під немислимо високі відсотки за кредит, до «бюджетної пастки», у залізних лещатах якої фактично всі учасники суспільного виробництва не в змозі розраховуватися грішми і між собою, і з державним бюджетом.

У результаті ключові галузі національної економіки, пройшовши стадію карколомного спаду, занепадали і в умовах штучно створеної атмосфери всезагального банкрутства не здатні піднятися.

Маючи гостру потребу в платіжних засобах, вітчизняний товаровиробник уже не може придбати абищо, бо ризикує збанкрутувати. Тому нема нічого дивного в тому, що **на арену приватизації виходить іноземний покупець, здатний активно захоплювати власність українського народу** (тим паче за безцінь, бо вартісну оцінку ключових об'єктів приватизації свідомо і значно занижено). До того ж це дійство відбувається за ті самі кошти, що їх вітчизняні «прихватизатори» передали іноземним банкірам на зберігання. За неофіційними даними Мінекономіки України, щорічні суми втрат від такого «продажу» сягають не менш як 5 млрд. дол. США.

Отже стає зрозуміло, що **ми не лише кредитуємо іноземні виробництва**, необмежено закуповуючи імпортні товари (частка імпорту з багатьох видів товарів перевищує нині 60 відсотків), **а й оплачуємо власними грішми ту власність, яку іноземні зайди у нас же купують**, обіцяючи як «допомогу» майбутні інвестиції, тобто наш же власний капітал. Бо за законами економіки інших фінансових ресурсів на такі цілі, тобто не наших грошей, у них просто нема і бути не може.

У який же спосіб іноземним доброзичливцям вдалося здійснити такий фокус із нашими грішми? Хоч як парадоксально, його суть досить прозаїчна і проста. Досліджуючи «велике колесо обігу», А. Сміт сформулював два основні закони: 1) гроші мають повертатися тому, хто спрямовує їх в оборот; 2) кількісно грошова маса повинна безперешкодно обслуговувати товарний обіг, збільшуючись пропорційно до його номінального зростання незалежно від причин, що зумовлюють цю динаміку. Тобто незалежно від реального (внаслідок розширеного відтворення) чи примарного (під впливом зростання цін) номінального збільшення суспільного продукту.

У процесі здійснення так званих ринкових реформ, особливо після відокремлення Держбанку від виконавчої влади та перетворення Національного банку України в наднаціональний орган з продажу грошей, держава поступово втратила ті грошові ресурси, якими володіла. Одна їх частина безперешкодно відпливла за кордон, іншу було втягнуто в орбіту новостворених кілець грошового обігу — у сфері приватизації, неформальної економіки та бюджетного дефіциту.

Водночас внаслідок проведення невиправдано жорсткої грошово-кредитної політики **відбулося непомірне стиснення обсягу грошової маси, яка істотно дисонує з динамікою цін.** Так, за 1992 — 1995 рр. споживчі ціни зросли у 30,4 тис. разів, оптові — в 73,9 тис. разів. За 1995 — 1996 рр. — відповідно в 3,9 і 3,2 раза. Грошова маса при цьому зросла за 1992 — 1995 рр. в 3,5 тис. разів, тобто в 8,8 раза менше, ніж споживчі ціни. За 1995 — 1996 рр. вона зросла лише в 2,9 раза, що в 1,4 раза нижче за динаміку споживчих цін.

Наведені дані свідчать про значну невідповідність товарної і грошової мас. А це має одне з вирішальних значень для перспектив функціонування економіки. **Нестача грошей в обігу провокує кризу платежів і, як наслідок, спад виробництва.** Нестача грошової маси призводить до ряду негативних обмежень у сфері розрахунків, зокрема між підприємствами, що неминуче призводить до поширення бартеру в неприпустимих межах.

В Україні останніми роками спостерігався гострий дефіцит грошової маси, про що свідчить коефіцієнт монетаризації («коефіцієнт Маршала»).

За нашою оцінкою, коефіцієнт «монетаризації ВВП» (відношення «широких» грошей до валового внутрішнього продукту) має в Україні таку динаміку: 1991 р. —0,53; 1992 р. — 0,49; 1993 р. — 0,34; 1994 р. —0,29; 1995 р. — 0,13; 1996 р. — 0,12. Водночас у країнах, що домагаються розширеного відтворення свого економічного потенціалу, цей показник у 5—6 разів вищий.

Отже, ми отримали явище дефляції «по-українськи», тобто **рукотворний грошовий голодомор.** При цьому важливо взяти до уваги те, що обмеження грошової маси передовсім і головним чином стосується законослухняного виробника і не впливає істотно на тіньовий оборот, що активно користується бартером, готівкою та ВКВ. **Об'єктивно всілякі обмеження грошової маси сприяють розширенню тіньового обороту в зазначених формах.**

Розрив між обсягом грошової маси й обсягами товарного обороту спочатку компенсували бартерними операціями, тобто натуральним обміном без грошей. Потім у цей пролом хлинула іноземна валюта, украй руйнуючи «колесо обігу» всередині країни. Витрати населення на придбання іноземної валюти торік у 9 разів перевищували приріст заощаджень на вкладах та придбання населенням цінних паперів.

«Доларизація» товарно-грошових відносин в Україні має такі наслідки:

1) вартість української гривні визначається масою доларів на валютному ринку, монополізованому Міжбанківською валютною біржою. Такого не дозволяє робити розумне керівництво жодної держави світу;

2) Українська держава бореться з інфляцією не у своїй країні, а в США, зв'язуючи на своєму внутрішньому ринку наявні в обігу долари із власною товарною масою;

3) перекачування до зарубіжних країн нашого потенційного емісійного доходу (внаслідок доларизації Україна не спромоглася зібрати свого власного емісійного доходу в сумі, еквівалентній більш ніж 20 млрд. американських доларів);

4) у кінцевому підсумку — недовір'я до української валюти (а довір'я — це теж «гроші») як гаранта єдності економічного простору та національної економічної ідентичності.

Перебуваючи в монетарному гіпнозі, виконавча влада і керівництво НБУ навіть не робили серйозних спроб для вгамування кризи платежів, яка досягла неймовірних розмірів — за 11 місяців 1996 р. на 69,4 млрд. грн. ВВП припадало 60,5 млрд. грн. кредиторської заборгованості (87,2 відсотка). Потворна за розмірами **кредиторська заборгованість (вважай, товарне кредитування) у 14 разів перевищує пряме банківське кредитування. По суті, понад 90 відсотків легального товарообороту здійснюється шляхом натурообміну.**

Ця обставина викликає серйозну заклопотаність не тільки в наших підприємців і банкірів, а й навіть і в зарубіжних донорів іноземної «допомоги». Адже час платити борги, тобто повертати позичені кошти згідно з першим законом грошового обігу. Однак Україна до цього абсолютно не готова, бо обтяжена 10-мільярдним (дол. США) зовнішнім боргом та майже 1,5 мільярдним зобов'язанням з відсоткового обслуговування отриманих кредитів.

У 1996 р. передбачалося витрачати 15 відсотків державного бюджету лише на обслуговування зовнішніх та внутрішніх боргів. У 1997 р. для здійснення виплат зовнішніх позик необхідно ще вище підняти планку державних витрат по боргах. А це можливо зробити лише за рахунок скорочення фінансування з інших статей державного бюджету.

Оскільки капітальні вкладення (інвестиції) в національну економіку зведено до нуля, неважко здогадатися, **що єдиним джерелом сплати боргів стає соціальна сфера. Саме цю спрямованість «революційного» пакета законопроектів з оподаткування, підготовленого урядом, встановили незалежні експерти, аналізуючи їх зміст. Отже, справжня суть податкової «революції» полягає в тому, що, коли держава не в змозі платити по боргах і взятих нею зобов'язаннях, то нехай розплачуються рядові громадяни своїм охлялим гаманцем.**

Всезагальне несприйняття у Верховній Раді цього макроекономічного маневру досягло такої напруженості, що уряд був змушений узяти даний пакет законодавчих документів на доопрацювання. Однак суперечності між законодавчою і виконавчою владами з цієї проблеми тривають тому, що за межами загальної уваги залишилося досить важливе питання: **чи існує альтернатива урядовому варіанту виходу з «бюджетної пастки»?**

Відповідь на це запитання може бути ствердна. Однак її реалізація не проста, бо неминуче супроводжуватиметься розмаїттям ускладнених обставин та чинників.

Візьмімо для прикладу ситуацію зі статистичним забезпеченням. Відомі сатирики Ільф і Петров не без підстав стверджували: «Статистика знає все!» Але замовчували, що далеко не всім вона розкриває свої секрети.

У цьому на власному досвіді переконалися автори статті, коли досліджували проблему неплатежів і розробляли свого часу (за завданням Є. Марчука) комплекс ефективних протидіючих заходів. **Зокрема, було встановлено, що Мінстат значно занижує обсяги ВВП на основі звітних даних з реалізованої продукції.**

Для підтвердження цього безсумнівного факту необхідно було отримати дані про вироблену валову (товарну) продукцію. У Мінстаті запевнили, що таку звітність, починаючи з 1991 р., не ведуть. Яке ж було наше здивування, коли з'ясувалося, що така інформація є, але для досить обмеженого кола осіб. Сліди цієї інформації в дещо зашифрованому вигляді виявилися в «Пояснювальній записці до пакета документів про внесення змін до законодавства».

Аналіз цього документа потребує попереднього уточнення деяких категорій, що займають у ньому провідне місце. У зв'язку з цим просимо вибачення в читачів за те, що втягуємо їх у деякі термінологічні тонкощі. Однак без їх розуміння навряд чи можна уявити в усій повноті справжню картину економічної ситуації, що склалася.

У реальній дійсності форми економічної діяльності та виробничих відносин поділяються на чотири різновиди: неформальні, неофіційні, офіційні і тіньові.

Неформальна економіка заснована на простому товарному обміні (натуральному чи грошовому) у сфері індивідуальної трудової діяльності між окремими виробниками і споживачами товарів (робіт, послуг). Для такого різновиду економічних відносин правила товарного обміну регулюються не так законом, як традиціями та індивідуальними інтересами учасників відповідної угоди.

Неофіційна економіка орієнтується на конституційне правило: дозволене все, що не заборонене законом. А оскільки закон не може регламентувати всі види економічної діяльності, то виробники і споживачі отримують «коридор свободи», у межах якого з'являється можливість відхилятися від тієї форми офіційно проголошеної діяльності, що фіксується законом.

Офіційна економіка функціонує в повній відповідності і до чинного законодавства, і до тієї методологічної бази, яка регламентується відповідними статистичними, фінансовими й іншими відомствами.

І нарешті, тіньова (злочинна) економіка перебуває в цілковитій суперечності з чинними законами і тому користується нелегальними каналами для продукування, транспортування та збуту своїх виробів (послуг). У контексті вищезазначених дефініцій незрозуміла позиція авторів «пояснювальної записки», як і всього пакета представлених законопроектів, котрі використовують ці терміни у зовсім іншому ключі, **поділяючи сукупний ВВП на офіційний і неофіційний.** При цьому останній постійно співвідноситься з тіньовим, тобто злочинним, сектором економіки.

Насправді, якщо з розумінням вникнути в потаємний смисл статистичних даних, можна встановити, що сукупний ВВП являє собою показник, розрахований на основі валової (товарної) вартості продукції, а офіційний ВВП адекватний відповідно до вартості реалізованої продукції, а неофіційна складова ВВП дорівнює різниці перших двох показників. У цій останній неможливо виявити щось тіньове, тобто кримінальне, бо виникнення можливої різниці пояснюється не тим, що хтось зі злими намірами ховає від своїх співгромадян тіньові доходи, а тим, що поряд з оплаченою часткою продукції завжди є деяка її частина, яка з тих чи інших (виробничих чи фінансових) обставин ще не оплачена, тобто рахується в дебіторській чи кредиторській заборгованості.

Треба визнати, що ці термінологічні хитрощі авторів пояснювальної записки зробили свою справу. Народні депутати не могли одразу й безапеляційно відхилити запропонований для розгляду пакет законодавчих документів, бо це сприймалося б громадською думкою так, нібито народні обранці власноруч задушили ту ініціативу уряду, яка немовби гарантувала вихід із глухого кризового кута.

Однак і прийняти запропонований пакет народні депутати також не могли, бо відчували в ньому соціально небезпечний динаміт. Суперечність між виконавчою і законодавчою владами було розв'язано тимчасовим компромісом, тобто своєрідним таймаутом, хоча насправді жоден з варіантів прийняття чи відхилення пакета законодавчих документів із суто політичної точки зору не являв чогось незвичайного (якщо не брати до уваги вправного маніпулювання цифрами, а також очевидної неповноти проведених розрахунків).

Трохим КОВАЛЬЧУК,
доктор економічних наук,
професор;
Євген ІВАНОВ,
кандидат економічних наук.

(Далі буде).

Про що говорять у світі

Вибори в Чечні позаду. А що попереду?

Подія, що про неї так давно мріяли в Чечні і яку очікував увесь світ, нарешті здійснилася. Позаду президентські та парламентські вибори. Президентом республіки став Аслан Масхадов, авторитет котрого, якщо взяти до уваги, що його було обрано вже в першому турі, та ще і з чималою перевагою голосів, досить великий. Отже, Чечня вийшла на новий етап своєї історії. Якими будуть перші кроки післявоєнної республіки? Чи не призведуть вони до нового протистояння або навіть кровопролиття? Вибори в Чечні на кілька днів стали провідною темою перших сторінок газет світу. Гортаючи їх, спало на думку, що коли об'єднати окремі цитати з різних газет, то вийде один матеріал, плід зусиль журналістів багатьох країн, котрий, хоч і не дасть відповіді на всі поставлені запитання, але, принаймні, запропонує декілька варіантів можливого розвитку подій.

«Не минуло й п'яти місяців відтоді, як в Чечні закінчилося кровопролиття, що за своєю жорстокістю переважає навіть війну в Боснії. Тепер республіка проголосувала за незалежність від Росії. Однозначну перемогу в першому турі виборів здобув один із лідерів сепаратистів, — говориться в італійській газеті «Корр'єре делла сера». «Чечня стала другою після Афганістану поразкою російської армії. Але між цими двома інтервенціями є принципова різниця, — вважає польська «Газета виборча». — Чечня — єдиний регіон Росії, звідки федеральні війська, зазнавши поразки, змушені були піти. Російська громадськість була щаслива, коли у лютому 1989 року закінчилася афганська війна. Вітають росіяни і припинення війни в Чечні. Проте постає запитання: чи не стане успіх чеченських сепаратистів заразним прикладом для інших регіонів Російської Федерації?.. Москві доведеться вдатися до дипломатичної еквілібристики, щоб не визнати де-юре фактично вже незалежну республіку. А чеченці повинні довести, що, обравши президента, вони проголосували за громадянську дисципліну. Адже в Афганістані після виходу радянських військ почалася братовбивча війна, що завдала країні значно більшої шкоди, ніж окупація».

«Обравши Масхадова, чеченці вчинили правильно з цілого ряду причин, — але тільки не з тієї, яку офіційно оголосила Москва, що заявила, ніби за нового президента почнеться поступове наведення мостів між Чечнею та Російською Федерацією. Про це не може бути й мови. Масхадов прагне незалежності Чечні нітрохи не менше, ніж Шаміль Басаєв, якого Росія вважає за терориста. Для Кремля Масхадов навіть більш небезпечний, оскільки Москва повинна тепер знову, як у разі припинення вогню, вести з ним переговори, але вже не маючи можливості називати чеченців терористами й ігнорувати їх», — продовжує тему німецька газета «Вельт».

«Попри перемогу Аслана Масхадова, криза в Чечні ще не минула. На визнання з боку світового співтовариства республіці розраховувати теж не слід. Вибори в Чечні пройшли, але реальних політичних результатів поки не видно, — відзначає британська газета «Івнінг Стандарт». «Проблеми обох сторін тим самим не буде розв'язано, — погоджується з нею чеська «Млада фронта днес», — вони тільки змістяться на інші рівні. Першим рівнем, скоріш за все, стане поліпшення чеченсько-російських відносин, другим — боротьба за майбутнє міжнародне визнання». «На мирних переговорах з Москвою Масхадов виявив себе спокійним, урівноваженим партнером. Він не провокуватиме Росію і, можливо, віддасть перевагу прагматичному співробітництву, не починаючи одразу боротьбу за надання Чечні повної незалежності. Але від самої цієї ідеї він, зрозуміло, не відмовиться», — такої думки дотримується швейцарська газета «Бунд».

«Не втішатимемо себе ілюзіями, — можна прочитати в російських «Известиях». — Політичну незалежність Чеченська Республіка забезпечила собі вже де-факто. Втім політична незалежність без незалежності економічної та юридичної, може, і втішає національну гордість, проте практичного змісту має не більше, ніж обкладинка книги без тексту». «В солодких мріях про незалежну Чечню гроші в республіку течуть рікою — завдяки багатим нафтовим родовищам. Проте поки що Аслан Масхадов розраховувати на це не може. Він змушений робити ставку на економічні й торговельні зв'язки з тією самою державою, від якої чеченці хочуть відокремитися», — читаємо в німецькій газеті «Тюрінгер Альгемайне».

Таким чином, можна зробити висновок, що, на думку зарубіжних засобів масової інформації, майбутнє Чечні неоднозначне: вона юридично — у складі Росії, політично — незалежна й економічно — пов'язана по руках і ногах. Як за такої ситуації розвиватимуться відносини між Росією та Чечнею? Скоріш за все, найближчим часом тон задаватимуть ущемлені амбіції з боку Москви, змушеної вивести свої війська з Чечні, та пам'ять маленького народу, який пережив одну з найтрагічніших війн цього сторіччя.

Підготувала **Наталя ОНИЩУК.**

Хроніка. Факти. Події

● *Вашингтон*

Чим можна здивувати держсекретаря? Її родоводом!

Більше десяти близьких родичів державного секретаря США Мадлен Олбрайт загинули в єврейських гетто й таборах смерті, створених німецькими нацистами в роки другої світової війни. Ця звістка, що її повідомила газета «Вашингтон пост», була несподіваною як для простих американців, так і для самої Мадлен Олбрайт. Вона твердить, що до останнього часу й гадки не мала про своє єврейське походження. Мадлен Олбрайт планує найближчим часом докладніше вивчити історію своєї сім'ї. А у держдепартаменті США сподіваються, що єврейське походження держсекретаря ніяк не позначиться на відносинах Вашингтона з мусульманськими країнами.

● *Санто-Домінго*

Ладні «запросити» терористів

Перуанська влада розглядає Домініканську Республіку як країну, котра, ймовірно, надасть притулок терористам, які утримують заручників у резиденції посла Японії в Лімі. Президент Перу Альберто Фухіморі обговорив це питання з главою домініканської держави Леонелем Фернандесом.

● *Тель-Авів*

Ізраїльтяни — у жалобі

Національну жалобу було оголошено в Ізраїлі у зв'язку з загибеллю 73 осіб внаслідок зіткнення двох військових вертольотів. Авіакатастрофа сталася в районі ізраїльсько-ліванського кордону. Вертольоти з солдатами і боєприпасами прямували до буферної «зони безпеки», створеної на окупованій території Південного Лівану. Президент США і Генеральний секретар ООН висловили співчуття прем'єр-міністрові Ізраїлю.

● *Богота*

У Колумбії знову бої

Запеклі бої між регулярними армійськими частинами і повстанцями з Революційних збройних сил Колумбії (РВСК) тривають. Переважно зіткнення відбуваються у районі невеличкого селища Сан-Хуаніто за 70 кілометрів від столиці. За останніми повідомленнями, в результаті сильних перестрілок загинули принаймні тринадцять партизанів. Військове командування підтвердило факт загибелі шістнадцятьох своїх солдатів. Однак, за свідченням очевидців з числа місцевих мешканців, втрати обох сторін можуть бути серйознішої.

● *Бразилія*

Ліберал очолив парламент

Більшістю голосів представників федерального сенату Національного конгресу Бразилії головою верхньої палати обрано Антоніу Карлуса Магальяйнса. Відповідно до конституції країни він одночасно є главою всієї законодавчої влади республіки. Він виступає за якнайшвидше прийняття конституційних поправок, що стосуються податкової та адміністративної реформ, поліпшення системи національного страхування.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та інформаційних агентств.

Із життя «зірок»

Ти теж актриса

Суперзірка Мадонна пообіцяла своїм шанувальникам... народити ще одну дитину. «Але не найближчим часом —адже донька ще така маленька», — заявила в інтерв'ю музичному телеканалу «Ві-ейч-1». суперзірка. У жовтні 1996 року в неї та її особистого тренера Карлоса Леона народилася маленька Лордіс.

Звичайно ж, у розмові зі співачкою йшлося про фільм «Евіта», що вийшов на екрани. «Стрічка надала мені можливості цілком реалізувати творчий потенціал, і тепер я пишаюся своєю роботою», — наголосила виконавиця головної ролі — Еви Перон, дружини президента Аргентини. «Коли Лордіс підросте та подивиться «Евіту», то насамперед я їй скажу: «Ти, доню, там знімалася», — пообіцяла Мадонна. Адже на момент завершення зйомок мюзиклу термін вагітності суперзірки становив вже 4 місяці.

На сесії ПАРЕ

Кредитори, які фінансують... самих себе

Минулого тижня делегація Верховної Ради України брала участь у черговій сесії Парламентської Асамблеї Ради Європи. Про свою роботу на цьому поважному форумі кореспондентові «ГУ» розповів народний депутат України, заступник голови Комісії з питань державного будівництва ВР Анатолій РАХАНСЬКИЙ:

— У Страсбурзі я виступив із двома доповідями. Перша — «Ядерна безпека в країнах Центральної та Східної Європи». Я розповів про нинішні «чорнобильські» проблеми України, ще раз вказавши, що самі ми з ними не впораємося. Адже щороку на подолання наслідків аварії витрачаємо до 15 відсотків нашого бюджету. У зв'язку з чим я порушив таке питання: торік країни «великої сімки» доручили Європейському банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) відкрити спеціальний «чорнобильський» рахунок, і нині непогано було б, аби ЄБРР доповів нам про надходження до того рахунку. До речі, з 3 по 6 липня у Києві відбудеться виїзне засідання Комітету з питань охорони навколишнього середовища і місцевого самоврядування, в якому я працюю. Сподіваюся, це приверне увагу світового співтовариства до наших проблем з ліквідації наслідків аварії.

Друга моя доповідь мала назву «Новітні технології та зайнятість». Річ у тім, що представники розвинутих західноєвропейських держав порушили питання про запобігання негативним явищам, які спричиняє впровадження новітніх технологій: безробіттю, погіршенню соціальної та криміногенної ситуацій. Але в Україні тим часом і безробіття, і відсутність сучасних технологій. Я запропонував: передавайте новітні технології нам, у нас простоюють підприємства. Цим ви можете реально допомогти. Я, до речі, наголосив, що сьогодні такі інституції, як Міжнародний валютний фонд, Світовий банк, ЄБРР, пропонують Україні кредити, але нерідко для того, щоб ми закуповували у країн-донорів застарілі технології та промислове обладнання. Тобто кредитори фінансують... самих себе. Усе це лише призводить до втрати українськими підприємцями і зовнішніх, і внутрішніх ринків.

Що там у ЄС?

Допоможуть розрахуватися

Нещодавно у Брюсселі відбулася зустріч міністрів економіки та фінансів країн — членів Європейського Союзу. Одним із питань порядку денного засідання стало надання Україні другого траншу фінансової допомоги для врегулювання платіжного балансу. Приблизно 100 млн. доларів буде спрямовано на розвиток макроекономіки та виплату зовнішніх заборгованостей за газ і нафту.

Найкращий посібник

Європейська комісія вперше опублікувала довідник з інформацією про 600 безприбуткових організацій Європи, що діють у галузі біотехнологій, хімічних досліджень, фармацевтики, текстильної промисловості, банківської справи. Цей довідник одразу став бестселером для ділових людей Європи.

Подбає Європа

Біженці Бірми, що за різних обставин опинилися в Таїланді, отримають від Європейської комісії гуманітарну допомогу — понад 2 млн. американських доларів. Ця акція Єврокомісії допоможе полегшити життя більш як 90 тисячам людей.

Це — сказ

На Європейський Союз насувається нова проблема. В одній із країн ЄС знову помічено випадки захворювання великої рогатої худоби на сказ. Нині біда спіткала вже не британських, а німецьких корів. Авторитети від Міністерства сільського господарства Німеччини стверджують, що захворювання передалося генетично від корів, яких колись було закуплено у Великобританії. Для того, щоб у споживачів німецької яловичини зникли будь-які сумніви щодо її якості, федеральний уряд погодився знищити 10 тисяч голів великої рогатої худоби, що походять від британських корів. Європейська комісія розпочала вивчення цієї справи.

До Африки!

Комісар Єврокомісії з питань розвитку Деус Пінхейро цей тиждень присвятив поїздці до країн Східної Африки. Це перший візит представника ЄС такого рангу до цього регіону. У планах комісара відвідання Ефіопії, Уганди, Кенії тощо.

За повідомленнями ДІНАУ-Укрінформ.

ЩОСЬ ПЕРЕПЛУТАЛИ ПАНИ З МІН'ЮСТУ

У «ГОЛОСІ УКРАЇНИ» 17 грудня 1996 року опубліковано статтю С. Головатого та А. Довгерта, спрямовану проти прийняття Господарчого (Комерційного) кодексу, проект якого було подано на розгляд Верховної Ради. Звичайно, автори, як і решта громадян, можуть мати й висловлювати власну думку щодо цього та й будь-якого іншого законопроекту. Та, як на мене, зовсім безпідставною є спроба представити проект Господарчого кодексу якимось троянським конем, з якого, мовляв, от-от посиплються «вояки» адміністративно-командної системи.

В. Ландик

Як господарник вважаю, що троянським конем для української економіки стали закони, некритично скопійовані з законів інших країн. Саме через них і «розсипалася» вітчизняна економіка. Уже ледве дихає. Тепер треба українську економіку рятувати. Саме на це спрямований проект Господарчого кодексу, представлений мною за дорученням Міжрегіональної асоціації промисловців України. Проект підтримано Українською спілкою промисловців і підприємців.

Звичайно, у проекті кодексу, як і в будь-якому іншому, не все досконало. Але опоненти пропонують обмежитися лише Цивільним кодексом. Чому?

І в постанові Верховної Ради про Концепцію судовоправової реформи від 28 квітня 1992 року, і в недавньому Указі Президента України від 17 вересня 1996 року про боротьбу зі злочинністю сказано про два кодекси — і Цивільний, і Господарчий (Комерційний).

Побоювання, що прийняття Господарчого (Комерційного) кодексу окремо від Цивільного може завдати шкоди економіці — думка гіпотетична. А от концепція, пропагована паном міністром, шкоди може завдати: ігнорування державного регулювання економіки може спричинити її розвал.

Згадану статтю побудовано так, що в читача може скластися враження, ніби в Україні немає Цивільного кодексу, і він вперше з'явиться з рук авторів. Але Цивільний кодекс існує, нещодавно перевиданий у новій редакції, що враховує ринкові закони.

Що ж нового у проекті порівняно з чинним?

Річ у тім, що проект нового Цивільного кодексу готували, очевидно, відповідно до методологічних настанов Центру приватного права при адміністрації президента Російської Федерації. Як повідомили автори статті під час засідання Української кодифікаційної комісії 15 жовтня 1996 року, підготовлений ними проект приблизно на одну третину відтворює текст Цивільного кодексу РФ і виходить з тієї самої моделі.

Проект Господарчого кодексу готували відповідно до постанови Верховної Ради України й за вітчизняною концепцією, яку С. Головатий та А. Довгерт змушені визнати оригінальною, іронізуючи, що ми йдемо «впереди планеты всей». За їх уявленням, наша доля, очевидно, наслідувати чи то московських, чи то нідерландських «першопрохідців».

У статті підкреслено, що концепція проекту Цивільного кодексу орієнтована на ринкову економіку. А як тоді бути з положенням ст. 13 Конституції України про обов'язок держави забезпечити формування соціально орієнтованої економіки, а не просто ринкової? Адже навіть приватизацію, здавалося б, найособистішу справу, неможливо врегулювати нормами приватного права.

Автори визнають, що «регулювання господарської діяльності» охоплює великий масив публічно-правових норм, і водночас критикують господарників за визнання цього факту і його відбиття у проекті кодексу. Говорять, що ніби передбачено діяльність усіх суб'єктів підприємництва підпорядкувати органам державної влади. Немає цього в проекті. Хоча є правила обліку й звітності (сформульовані, до речі, з урахуванням Торгового кодексу Німеччини) і є програмування, дуже поширене в країнах з розвиненою (і такою, що активно розвивається) економікою й передбачене низкою статей (див. ст. 85.6; 116.3; 116.4; 116.5; 119.3; 143) Конституції України. Беручи участь у підготовці проектів Конституції, міністр юстиції не встиг, очевидно, ознайомитися сповна з текстом прийнятої Конституції.

Неправда, що всі західні країни начебто об'єднують цивільні й торгові кодекси. У ряді країн, які здійснюють реформи, нещодавно прийнято нові торгові або комерційні кодекси — у Чехії, Словаччині, Естонії тощо. Окремі торгові (комерційні) кодекси є у Франції, Німеччині, Австрії, Польщі, Іспанії, Японії та багатьох інших країнах. І неправда, що до кодексів суто приватного права у них давно інкорпоровано цілі блоки публічно-правових норм та інститутів. У Торговому кодексі, приміром, Німеччини їх не менш як 40%. А в Комерційному кодексі Франції — ще більше.

Міністр юстиції твердить, нібито Рада Європи чекає, коли в Україні з'явиться Цивільний кодекс, бо, мовляв, без нього не можна бути повноправним членом Ради Європи. Однак, по-перше, в Україні є Цивільний кодекс у новій редакції, на 1 січня 1994 року. По-друге, деякі члени Ради Європи не мали і не мають цивільних кодексів, зокрема Англія, Скандинавські країни. І все-таки ніхто не вважає, що в цих країнах порушують права людини. І там, подейкують, непогано живеться без цивільних кодексів. По-третє, у Конвенції держав – членів Ради Європи від 7 червня 1968 року йдеться не тільки про цивільне, а й про комерційне право, про що зумисне замовчують.

Критикуючи проект Господарчого кодексу, С. Головатий та А. Довгерт іронізують, мовляв, як це можна регулювати однакові, на їхню думку, відносини щодо купівлі-продажу меблів у двох кодексах — в одному для громадян, в іншому — для юридичних осіб. У тім-то й річ, що купівля меблів у магазині — це одне, а виробництво меблів і оптова торгівля ними — щось інше, складніше. Це давно відбито і у вітчизняному і навіть у міжнародному праві.

Існує, приміром, ратифікована Україною спеціальна Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів (Відень, 1980), у статті 2 якої чітко сказано: «Цю конвенцію не застосовують до продажу товарів, що їх купують для особистого, сімейного чи домашнього користування» (див. Международный коммерческий арбитраж, КК, ТПП Украины, 1005). Оптова купівля-продаж відрізняється від роздрібної, має спеціальну регламентацію і ділові звичаї.

З одного боку, закидають проектові Господарчого кодексу декларативність, а з другого — велику кількість норм оперативного значення, тобто аж ніяк не декларативних, твердячи, ніби вони не є нормами безпосередньої дії, що, приміром, 10 статей з основ оподаткування замало. Перша стаття цієї глави «Порядок встановлення податків, стягуваних з суб'єктів господарської діяльності», сказано: «Податки встановлюються спеціальними законами з додержанням основних засад і вимог, передбачених цим Кодексом. Місцеві податки встановлюються відповідними представницькими органами регіонального й місцевого самоврядування відповідно до прав, наданих їм законом. Під час встановлення податку мають оцінюватися можливі соціально-економічні наслідки, вплив на економічні інтереси суб'єктів оподаткування, на розвиток та ефективність виробництва та іншої господарської діяльності. Встановлення податків без попередньої експертизи, яка має оцінювати названі вище напрями, не допускається. Результати експертизи мають бути наведені у преамбулі закону, що встановлює податок. За відсутності такої преамбули закон вважається таким, що не набрав чинності. У разі стягування податковими органами якихось сум за законом, який не набрав чинності, ці суми можуть бути стягнуті суб'єктом господарювання назад шляхом подання позову до суду або арбітражного суду».

Наведена норма — не декларація, а норма прямої дії. Такі норми потрібні не для того, щоб урегулювати абсолютно все, а тільки основоположні правила всіх аспектів господарської діяльності в єдиній системі, щоб захистити її суб'єктів від чиновницької сваволі.

Автори статті навіщось притягують за вуха теоретичні концепції 20—30-х років, які не мають стосунку до концепції кодексу кінця XX століття. Щоправда, вони справедливо згадують, що гоніння на концепцію господарчого права у тридцяті роки були зумовлені прагненням, як кажуть тепер, «партії влади» мати безконтрольну владу над керуванням економікою. А що, хіба у нашій державі не треба запобігати такій безконтрольності?

Говорячи про концепцію господарчого права, автори чомусь дорікають: що то за концепція, яка потрібна у різні часи? А хіба концепції цивільного права за колишнього ладу не було? Адже саме вона й була улюбленицею влади і того часу, її вважали, на відміну від концепції господарчого права, легальною.

Що стосується зауважень німецьких цивілістів – рецензентів першого варіанта Господарчого кодексу, підготовленого 1992 року, то їх враховано під час доопрацювання кодексу протягом 1993—1995 рр. тією мірою, якою це відповідає реаліям України, а не інших країн. Зокрема, враховано деякі положення німецького господарчого права, коротке уявлення про яке дає недавно видана під редакцією і з передмовою міністра юстиції Німеччини книга «Основи німецького торгового і господарчого права». Варто було б і нашому міністрові юстиції ознайомитися з цією роботою.

Автори статті добряче хитрують. Зокрема, і щодо начебто досягнутої домовленості про погодження й розмежування змісту двох проектів. Як можна досягти домовленості, якщо міністр юстиції України, ігноруючи рішення Верховної Ради, Президента й Кабміну, виступає взагалі проти прийняття будь-якого господарчого кодексу? І водночас удає, ніби пропонував якийсь варіант. Ніхто нічого серйозно не пропонував. Тож і тут поки що ув'язувати нема чого.

Претендуючи на розгляд Цивільного кодексу в пріоритетному порядку, Мін'юст пропонує не розглядати поданий до ВР проект Господарчого кодексу. І сам не гам, і другому не дам — оце така основна ідея? Навряд чи за такої настанови Мін'юсту ми зможемо забезпечити кодифікацію законодавства і його вдосконалення на цій основі.

Валентин ЛАНДИК,
народний депутат України,
президент АТ «Норд».

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Між шостою і сьомою сесіями Верховної Ради України **Комісія з питань оборони і державної безпеки** використала для напрацювання нових проектів законодавчих актів та вдосконалення тих, до яких раніше було висловлено низку пропозицій і зауважень. Це, зокрема, проекти законів, що мають наповнити конкретним змістом положення нової Конституції України та щойно схваленої парламентом Концепції (основ державної політики) національної безпеки України. А саме: проекти законів про Раду національної безпеки і оборони України, про Державну охорону України, а також окремі закони, схвалені Верховною Радою, але до яких Президент України вніс пропозиції та зауваження.

Відбулося кілька зустрічей з іноземними делегаціями, які цікавилися законотворчою роботою комісії у згаданих вище аспектах. Так, під час бесіди заступника голови комісії Олега Чорноусенка з послом Чеської Республіки в Україні Павелом Машою та його колегами обговорювалися перспективи активізації в цьому році відносин між обома країнами та Росією, а також яким чином прийняття Концепції національної безпеки України вплине на її політичний вектор. Злободенні військово-політичні аспекти у площині Україна-Росія-Євразія було обговорено також із представником американської Національної ради з питань розвідки Джорджем Колтом.

Комісія з питань ядерної політики та ядерної безпеки проаналізувала ситуацію, що склалася у зв'язку з майбутнім виведенням з експлуатації Чорнобильської АЕС.

Як відомо, на станції нині працює лише один енергоблок – другий. Та й той з обмеженням (до 80 відсотків) рівня номінальної потужності, що дозволено Мінекобезпеки. Перший енергоблок зупинено через нестачу коштів на реконструкцію, другий— 1992 року у зв'язку з пожежею. Колишній четвертий енергоблок перебуває в стані запроектної аварії з тимчасовими бар'єрами радіаційного захисту.

Уряд України підписав Меморандум з Великою сімкою про взаєморозуміння щодо закриття Чорнобильської АЕС до 2000 року. Однак аналіз засвідчує, що за багатьма складовими цей строк все більше стає нереальним. Насамперед, Україна не має коштів на зняття станції з експлуатації, утримання зупинених енергоблоків і міста Славутича (це не передбачено в бюджеті, на це не мають коштів станція і Держкоматом). Велика сімка теж не поспішає із їх виділенням.

Експлуатуюча організація— ЧАЕС не може виконати вимог нормативних документів про підготовку проекту зняття станції з експлуатації. Немає також рішення уряду щодо зняття з експлуатації як зруйнованого четвертого, так і решти блоків. Не створено промислової інфраструктури переробки та захоронення радіоактивних відходів, що виникатимуть під час зняття станції з експлуатації.

За таких умов виникає додаткова загроза погіршення ядерної безпеки. Комісія зажадала від уряду привести у відповідність до діючого законодавства дії щодо зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС.

Запропоновано внести до порядку денного сесії Верховної Ради України звіт уряду про стан безпеки діючих АЕС та програму зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС.

* * *

Тимчасова спеціальна комісія з підготовки та попереднього розгляду проекту нової редакції Митного кодексу України вивчає положення цього законодавчого документа, який містить більше 600 статей.

Як підкреслив голова комісії Юрій Кризький, деякі положення Кодексу передбачається розглянути в територіальних митних управліннях. Члени комісії вважають, що таким чином можна скласти думку, відповідають чи ні запропоновані норми проекту практиці.

Було обговорено інформацію, що стосується Указу Президента «Про Державну митну службу України». На думку членів комісії, пункт 4 Указу про призначення та звільнення з посад начальників регіональних митниць викликає заперечення, оскільки ці органи не є органами центральної виконавчої влади. Не можна погодитись і з нормою про розміри заробітної плати та надання пільг працівникам митної служби.

Сьогодні, насамперед, за ініціативою Кабінету Міністрів розпочалося скорочення кола осіб і організацій, які користувалися пільгами. Незважаючи на це, пільги надаються 18,3 тис. працівників митниць. Депутатам незрозуміло, чому тоді потрібно позбавити деяких пільг, наприклад, учасників афганської війни. Відомо, що додому не повернулося 3360 синів України, а зараз на її території мешкає більше 8000 чоловік, які були поранені в Афганістані, з них 3650 стали інвалідами.

Депутати зазначили, що Указом створено орган, який на цей час не має відповідних повноважень, оскільки положення про Державну митну службу та новий Митний кодекс ще не прийнято.

Комісія взяла до відома інформацію голови підкомісії з прикордонних і митних питань та Національної гвардії Юрія Кризького. Ухвалено запросити інформацію Кабінету Міністрів щодо дій уряду про реорганізацію Державного митного Комітету України. Запропоновано звернутися до Президента з пропозицією призупинити дію зазначеного Указу й привести його положення у відповідність до Конституції України та чинного законодавства.

Прес-служба Верховної Ради України.

Як вижити освіті

КОЛИ аналізуємо стан справ освіти України, передусім в око впадає розбалансованість дій держави на різних щаблях влади і відсутність розуміння освітянами, громадськістю курсу так званих реформ, тобто того, що здійснюють сьогодні на державному рівні в освіті. Всі освітяни відчувають кризу, водночас більшість із них вважає, що останні заходи уряду та інколи, до речі, і Верховної Ради України, не відповідають реальному стану справ.

Це найкраще віддзеркалюється у бюджетному процесі. На розгляд Верховної Ради подано бюджет, який не відповідає вимогам Закону «Про освіту», ст.53 Конституції. Як перший, так і другий його варіанти не врахували вимоги нашої комісії щодо реалізації ст.61 Закону, згідно з якою на освіту мусить витрачатися не менше 10% ВВП. Навіть компромісну пропозицію щодо мінімально необхідного фінансування в обсязі 6 млрд. гривень, або 5,56% від ВВП, сприйнято не було. В бюджеті передбачено виділення 4,1 млрд. гривень, або 3,85% від ВВП. А це означає, що матимемо лише 55% коштів на зарплату і 70% на стипендію. Така сумна перспектива 1997 року.

На цьому тлі особливо «чуйною» є позиція Мінфіну щодо потреб освітян. Тоді, коли в уряді мусить бути взаємодія, допомога, розуміння проблем «хворої» галузі, потрібен навіть не скальпель, а тонкий промінчик лазеру, маємо поведінку слона в посудній крамничці. Поява без попереднього обговорення, аналізу можливих наслідків з подачі Мінфіну (без погодження з Міносвіти, відповідними відділами Кабінету міністрів України) протокольних рішень Кабінету міністрів та, зокрема, постанови № 1033, викликала велике соціальне напруження в державі. Ці рішення суперечать цілій низці законів, указів Президента, Конституції.

І яку економію дали ці нововведення? За минулий рік ці суми склали близько 130 млн. гривень (скорочення груп продовженого дня, гуртків, ріст наповнюваності класів, навантаження на викладача вузу тощо). Загальні витрати на освіту складають близько 4 млрд. гривень, або 2,6% ВВП. За весь навчальний рік ця сума не перевищила 6,7 — 8% від загальних витрат на освіту. Лiпше на половину скоротили б кількість ув'язнених, яких більше 200 тисяч. А витрати на утримання одного в'язня саме такі, як і на одного студента. Як свідчить депутатська пошта, участь у роботі Комісії при Президентові з помилування, значна частина засуджених відбувають покарання за такі злочини, як цигарки або мішок зерна вкрав, побився з сусідом... А держава мусить брати на себе витрати.

Якщо з олівцем у руках все проаналізуємо, реальної економії не побачимо. Бо звільнений педагог отримав вихідну допомогу, тоді перейшов на облік до служби зайнятості й там отримав кошти — 75%, а потім 50% своєї ставки. Доречно було б запитати, а де нові робочі місця для звільнених? Що робити цим людям?

Кажуть про оптимізацію кількості профтехучилищ, технікумів, про усіляку економію, але хто скаже, скільки і яких спеціалістів нині державі потрібно? Де державний перелік професій? Яке мусить бути державне замовлення? Відповіді немає. Не казатиму про моральні втрати, про ріст злочинності серед молоді (за 1996 рік більше 12 тисяч школярів, студентів, учнів ПТУ притягнуто до кримінальної відповідальності), про стабілізуючу роль освіти для держави, для спокою її громадян — не суду і міліції, зауважу.

Постанова уряду № 1033, лист податкової державної адміністрації про відміну пільг на прибуток для вузів, училищ, шкіл практично скували ініціативу ректорів, директорів. Невигідно сьогодні займатися госпрозрахунковою, науковою, виробничою діяльністю, здаванням в оренду приміщень, вести підготовку спеціалістів за кошти юридичних і фізичних осіб. Тож ті 100 млн. гривень, що вузи і училища самі заробили за 1996 рік, могли б бути в десятки разів більші. Висновок один: той, хто не підтримує освіту, — приречений на банкрутство. Не випадково колись Бісмарк казав, що дайте мені дві — три тисячі хороших вчителів, і я побудую нову державу.

Ситуація вимагає того, щоб Прем'єр-міністр, глави адміністрацій персонально взялися за проблеми освіти. Багато з них можна розв'язувати оперативно і мати відповідний ефект. Доцільно було б при Кабінеті міністрів України утворити групу наукових експертів, практиків, фахівців, які робили б прогнози, експертну оцінку заходів, що їх плановано здійснити, виробляли тактику дій, адекватну ситуації.

Скільки можна говорити про стимулювання госпрозрахункової діяльності учбових закладів —реалізацію ст.63 Закону «Про освіту» щодо звільнення від сплати податку на прибуток від статутної діяльності закладу, звичайно, за умови спрямування цих коштів на освітні цілі. Школа, приміром, виростила сорго і зробила віники, а продати не може, бо треба бухгалтера найняти, стільки податків сплатити, паперів підготувати, що й не радий будеш.

Навіщо нараховувати податок на додану вартість і пересилати його до Києва, а потім чекати місяцями, поки його повернуть у вигляді бюджетного фінансування, коли можна залишати його в закладі освіти, зараховуючи в бюджет. І так, доки не відбудеться наповнення розрахункового бюджету. Таким чином, є прямий стимул, як кажуть «крутитись» керівникові — більше займатися наукою, виробничою діяльністю тощо.

Гостро постає питання виділення кожній сільській школі, училищу та й деяким вузам землі в користування, довгострокову оренду. Майже 40 сільських ПТУ не мають землі взагалі. Хоч би колективи самі себе нагодували, придбали б вугілля, обладнання, крейду врешті-решт. А тим часом тисячі гектарів землі простоюють в багатьох регіонах, а з деякої землі просто знущаються.

Торкнімося взаємодії із службами зайнятості. Створили потужну службу, побудували чудові приміщення. А віддача? Доцільно було б, щоб служба зайнятості допомогу безробітним сплачувала, а кошти на їх перенавчання передавала разом із цією функцією освітнім закладам. На базі комітетів з профтехосвіти в областях слід було б створити служби з підготовки і перепідготовки населення, відновлення трудових ресурсів. Так ми підтримали б і освітні заклади, і управління освіти.

В облвно до об'єднання в одне міністерство було по 40—50 чол., в управліннях профтехосвіти — 25—30 чоловік, тобто разом 60—90 чоловік. На сьогодні в областях маємо вже 25—40 чоловік, вдвічі менше. А роботи ж побільшало, і це на фоні, коли держапарат зріс майже вдвічі.

Не можу не сказати і про проблеми сільської школи, про які говорив навіть Президент на нараді з АПК. Турбує збільшення розриву між якістю підготовки в школах сіл і міст, між вимогами шкільних програм і вступних іспитів. Вдвічі зменшилась кількість сільської молоді в вузах Києва, Харкова, Одеси, Львова. В кращому випадку сільські юнаки і дівчата вступають у своїх обласних центрах до педвузу і сільгоспвузу. І не більше. Чому ж не спрацьовують всі пільги, передбачені Законом "Про пріоритетний розвиток АПК»? Коли об'єднувалися в одне віпадкове міністерство, планували, що взаємодія усіх галузей буде наростати. Але останнім часом вузи штучно «підняли планку» вимог до якості знань на вступних іспитах, тим самим відсторонивши селянських дітей від знань. Вплинуло на таку ситуацію і введення платних освітніх послуг, плати за навчання. З тривогою хочу сказати щодо введення платних послуг в школі. Кажуть, що в межах державного стандарту навчання за рахунок держави. А який той стандарт? Чи визнає його вуз, чи достатньо цих знань, щоб отримати вищу освіту?

На це питання Міносвіти, ректорам вузів слід звернути увагу. Особливо ми повинні бути обережні під час переходу на ступеневу освіту, створення учбових комплексів, бо, на думку багатьох, це просто руйнація ПТУ і технікумів, а не тісніша співпраця. Ступенева підготовка передбачає як зміну програм училищ і технікумів, так і вузів.

Розумію, що державного втручання потребує соціальний захист, харчування учнів і студентів, своєчасність і розмір стипендії (до речі, цієї стипендії нині вистачає для харчування на 2 дні, а в 1990 р. — на 24). Слід передбачити житлові субсидії і для студентів, аспірантів, які проживають у гуртожитках. Необхідно негайно для певної категорії студентів, учнів ввести гарячі обіди. Кошти на стипендію, допомогу найбільш незахищеним (ті мізерні 10% стипендіального фонду) слід платити регулярно. Треба залучити до цих потреб і кошти, зароблені завдяки госпрозрахунковій діяльності. Погоджуюсь, що слід диференційовано підійти до кожного студента, його матеріального становища, але не бачити тієї біди, що коїться, не можна.

Асоціація профкомів студентів, наша комісія запропонує найближчим часом пропозиції щодо вирішення цих гострих соціальних проблем. Найгостріше питання — виплата заборгованості по зарплаті — без сумніву, складне, але його вирішувати слід. Шляхи відомі — збільшення виробництва, збирання податків. До речі, 50% податків приховують, і хоч би які незначні вони були, не сплачуватимуть, поки існуватимуть умови для їх несплати. Слід відновити виробництво, інвестуючи внутрішній ринок. Якщо виплачувати зарплату регулярно, то хоч розійдуться ті товари, що роками лежать на складах підприємств. Слід давати кредити підприємствам також і через зарплату освітянам. І хай не лякають нас інфляцією. За розрахунками вчених, у нас в 2—3 рази менше наявних грошей в обігу, ніж потрібно. Тож уряд і Національний банк мусять вирішити проблеми зарплати, стипендій, пенсій.

Апарат Міносвіти, вкрай скорочений, надміру завантажений документами. Замість ухвалення у Верховній Раді законів прямої дії — про школу, профтехучилище, вуз — маємо безліч листів, постанов, указів, нормативних актів. Це лише шкодить роботі. Хіба можна назвати турботою про освіту те, що Кабінет міністрів відкликає проект закону про професійно-технічну освіту, який Комісія з питань науки та народної освіти вже й схвалила.

І насамкінець хочу звернутися до вчених, педагогів, особливо тих, хто готує підручники гуманітарного спрямування — з історії, економіки, філософії. Досить, колеги, сіяти розбрат і напруженість у суспільстві, протиставляти минуле сучасному. Вся історія нашої країни, де є все — добре і сумне — це наша історія, що болить кожному. Досить з неї черпати сумнівні політичні дивіденди.

Але не повинно бути місця зловтісі і нарузі над пам'яттю людською. Скільки ж бо будемо все підряд критикувати і очорнювати? Коли ж у декого повиходять зашпори страху, національного переляку? Настав час державної, національної впевненості, солідарності і відповідальності. Без тепла, без доброти до всього не зміниться і не виросте дерево життя, ім'я якому —Україна.

У державі є сили, є люди, які знають і можуть робити добро для народу. З'єднати ці творчі зусилля — завдання всіх політичних прогресивних сил.

Станіслав НІКОЛАЄНКО, народний депутат України, кандидат педагогічних наук, член Соціалістичної фракції.

У комісіях Верховної Ради України

Комісія законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації продовжує працювати над проектом закону про задоволення інформаційних потреб суспільства у висвітленні діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні. Адже Держтелерадіо і Міністерство інформації України своїми односторонніми діями, а потім і Президент України указами про реформування інформаційної системи, підпорядкування її державної ланки і управління нею істотно змінили ситуацію: прийняті рішення унеможливили висвітлення діяльності Верховної Ради за розробленою й уже визнаною суспільством схемою. Це спонукало докорінно переробити законопроект з тим, щоб розокремити висвітлення діяльності кожної з гілок влади з особливим виділенням вищих органів кожної з них.

Слід зауважити, що ті, хто цього прагнув, не виявляють належної активності в завершенні роботи над законопроектом, обмежившися поданням кандидатур до складу робочої групи від уряду, адміністрації Президента України, ще деяких відомств. Тому сьогодні над законопроектом працюють тільки комісія та її секретаріат.

Триває також робота над пакетом законопроектів щодо розвитку телерадіоінформаційної галузі. На березень цього року готуються парламентські слухання «Свобода слова в Україні: стан, проблеми, перспективи». До комісії надходять листи із змістовними пропозиціями, прохання про зарахування до числа учасників слухання та попередні заявки на виступи.

Контрольна комісія з питань приватизації розглянула депутатський запит народного депутата Петра Осадчука, в якому йдеться про те, що Кабінет міністрів України без відома Комісії з питань культури і духовності та Комісії законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації вилучив з переліку об'єктів, що не підлягають приватизації, державні видавництва, зокрема: «Освіта», «Вища школа»,«Либідь», «Дніпро», «Україна», «Веселка», «Музична Україна», «Мистецтво», «Техніка», «Урожай», «Здоров'я», Українську енциклопедію імені М. Бажана, Головну спеціальну редакцію випуску літератури мовами національних меншин (всього 22) й потужні газетно-журнальні видавництва «Преса України», «Київська правда» в Києві та аналогічні в обласних центрах. Чисельно вони становлять невелику частку від діючих нині 800 (вісімсот) видавництв, але дають можливість здійснювати суспільно необхідні видання, серед них і парламентської газети «Голос України», художньої літератури, літератури для дітей та юнацтва, підручників для навчальних закладів, енциклопедичних та довідкових видань, видань мовами національних меншин, спеціальної літератури з питань медицини, техніки, права тощо.

Усупереч практиці всіх цивілізованих країн, де діє принцип державного фінансування сфери науки, освіти і культури, уряд вирішив приватизувати найбільш поліграфічні підприємства і в такий спосіб позбавити неприбуткову видавничу діяльність в Україні не тільки фінансової підтримки, а й матеріальної бази.

Зрозуміло, без державної підтримки культура не витримує комерційного змагання з рекламою горілки,« снікерсів» та порнографії.

Зважаючи на порушення порядку вилучення зазначених об'єктів з переліку державної власності, комісія підготувала звернення до Кабінету міністрів, бо, на думку членів комісії, за підтримки Президента ця акція уряду в політичному плані спрямована на ліквідацію високого рівня української культури та освіти.

Офіційний запит депутата Петра Осадчука ще раз привертає увагу громадськості до проблем інтелектуального та культурного стану української нації на порозі XXI століття.

Прес-служба Верховної Ради України.

Земельна реформа: на перехресті думок

Будувати — не руйнувати, поспішати не варто

Сила не в тому, хто править, а в тому, хто мислить.
Оноре де Бальзак.

НА ПРОВЕДЕНІЙ 10 січня 1997 року Всеукраїнській нараді з питань агропромислового комплексу Президент України сформулював основні політичні настанови аграрної політики на найближчий час, а уряд проголосив наміри конкретних заходів розв'язання проблем у сільському господарстві. На жаль, сільгоспвиробники так і не одержали заходів щодо кредитно-фінансового забезпечення виробництва, авансування і гарантій оплати закупівель сільгосппродукції, виплати боргів за здану сільгосппродукцію, впровадження ефективної системи економічних відносин у сфері закупівель, переробки і ринку сільгосппродукції і продовольства.

Визначені Президентом напрямки аграрної політики, які передбачають підтримку курсу на пріоритетний розвиток села, збалансовану на макрорівні фінансово-кредитну підтримку сільськогосподарського виробництва, формування ефективного платоспроможного і паритетного ринку, на жаль, не були розвинуті у виступі глави уряду.

Особливої уваги потребує політична настанова Президента на прискорення земельної реформи, завершення третього її етапу.

Визначаючи правильність поетапного здійснення земельної реформи (перший — роздержавлення землі і передача її у власність колективних господарств; другий — поділ земель, переданих у колективну власність, на частки (паї) без виділення їх у натурі і видача сертифіката на право приватної власності на землю; третій — формування на базі приватної власності на землю, нових за своїм змістом колективних господарств акціонерного типу), Президент вважає логічне завершення земельної реформи через надання селянину статусу працюючого власника. Таке логічне завершення земельної реформи передбачає формування сільськогосподарських виробників різних форм власності і господарювання із збереженням удосконалених колективних форм господарювання у господарських комплексах. Це послідовно підтримувала і підтримує депутатська фракція Селянської партії у Верховній Раді України.

Але і селяни, і народні депутати ніколи не погодяться з необгрунтованою тезою Президента про те, що передача землі тим, хто її обробляє, вимагає відкриття ринку землі. Про який ринок землі можна говорити, коли землю передано у колективну і приватну власність виробникам безоплатно? Йдеться про ринок відчуження землі від виробника, коли виробник в умовах загальної економічної кризи змушений продавати за безцінь останнє — землю.

Занадто сумнівно звучить і теза Президента про те, що без ринку землі не існує в природі і не може бути ринкових відносин. Історія і дійсність доводять, що навіть при державній власності на землю в таких країнах, як Ізраїль, Нідерланди, Швеція та деяких інших, склалися найсучасніші ринкові умови.

Не мають логіки наміри відкриття ринку сільськогосподарських земель і з точки зору проведених етапів земельної реформи.

Який сенс було передавати окремим громадянам земельний капітал безоплатно, щоб потім відкривати ринок землі? Обачніше було б державі продавати землю або передавати на викуп чи в оренду, і кошти направити від земельного капіталу на загальні суспільні інтереси.

Але землю передано у колективну і розпайовано у приватну власність з метою звільнити виробника (колективних, фермерських і підсобних господарств) від сплати за землю, від орендної плати і дати їм змогу виділяти кошти на придбання сільськогосподарської техніки, транспортних засобів, мінеральних добрив, засобів захисту рослин тощо.

Законодавство України вирішує земельні питання, що виникають у процесі приватизації, на користь приватизованих сільськогосподарських підприємств, тобто сільгоспвиробників усіх форм господарювання.

Наміри відкриття ринку продажу і оренди сільськогосподарських земель спрямовані на руйнування господарських комплексів, знеземелення селян, обтяження орендною платою сільгоспвиробників. Ці наміри відповідають не загальносуспільним інтересам України, а вимогам Міжнародного валютного фонду, про що свідчать майже всі його документи щодо України.

На жаль, наші політики і найвищі посадові особи, шукаючи підтримку за кордоном, а не у своїй країні, зрікаються послідовності і логіки не тільки в аграрній політиці, а й своїх принципів. Скажімо, Прем'єр-міністр України, який наполегливо намагається реалізувати через проекти законів і програм відкриття ринку сільськогосподарських земель, у своїй науковій монографії «Экономическая и социальная направленность арендной модели хозяйствования», обстоює протилежні, поміркованi принципи: «Поскольку земля — дар природы, то она должна принадлежать всему народу данной страны. Государство же от имени народа выступает арендодателем и отдает землю сельскохозяйственным производителям в бессрочное хозяйственное пользование. На наш взгляд, это — наилучшее решение проблемы земельной собственности и земельной ренты. Раздел земли в частную собственность — антиисторический и антисоциальный акт.

Опыт Израиля и Голландии показывает, что можно иметь высокоразвитое сельское хозяйство и на государственной земле».

Отже, відкриття ринку продажу і оренди сільськогосподарських земель — механізм руйнування оптимальних сільськогосподарських виробничих структур, який дуже небезпечний в умовах загальної економічної кризи в Україні. Бо тоді ринок сільськогосподарської землі працюватиме лише на відчуження землі від виробника, а оренда — використовуватиметься як механізм експлуатації того, хто продав землю.

Тому принаймні на період до виходу із загальної економічної кризи слід вжити заходів щодо захисту колективних сільськогосподарських підприємств —основних виробників сільгосппродукції від розтягування землі через ринок і оренду земель сільськогосподарського призначення.

Підтримуючи завершення земельної реформи і формування сільськогосподарських виробників різних форм власності і господарювання, збережених вдосконалених на нових майнових, земельних і виробничих відносинах, колективних форм господарювання, депутати від Селянської партії України пропонують установити мораторій на право розпорядження землями сільськогосподарського призначення у частині продажу, оренди і застави земельних часток (паїв), до виходу із загальної економічної кризи, надавши право іпотеки землі колективним сільськогосподарським підприємствам і фермерам у частині права приватної власності на земельну частку (пай).

Доцільність відкриття ринку продажу сільськогосподарських земель в Україні не доводиться жодним аргументом, а поспішне виконання вимог Міжнародного валютного фонду обернеться для України наслідками, які важко передбачити.

З цього приводу доцільно навести огляд доктора економічних наук Валерія Ревенка про наслідки поспішних політизованих аграрних реформ у Болгарії, де уряд, прийнявши закон про власність і використання землі, повернув землю попереднім власникам і прийняв рішення про продаж 400 тисяч гектарів державної землі, щоб відновити таку структуру власності на землю, яка була до 1 січня 1946 року.

Поспішність повернення землі попереднім власникам призвела до того, що ця швидко і жорстоко проведена кампанія фактично ліквідувала агропромисловий комплекс, який був гордістю країни. Реформа не привела до створення потужних приватних фермерських господарств і підприємницької кооперативної фермерської мережі, яка в розвинутих країнах є матеріальною базою розвинутого агробізнесу. І не могла привести, оскільки окремий власник — фермер — не здобув ні інвестиційної підтримки, ні достатньої кількості землі для ведення ефективного сучасного господарювання.

Наша країна має порівняно могутніший агропромисловий комплекс, і його радикальне перетворення у бік приватної власності на землю і запровадження ринкових відносин — справа фантастичної складності не тільки з економічних, а й з соціально-політичних причин. Тому формуючи аграрну політику, ми повинні розумно і виважено відмовитися від завершення земельної реформи відкриттям ринку сільськогосподарських земель, уважно прислухатись до застереження О. О. Мороза: «Україна повинна торгувати не землею, а хлібом!» Отож, треба перевести енергію уряду з намагань продажу землі на вдосконалення економічних і виробничих відносин у приватних, кооперативних і колективних господарствах на розвиток кооперативних відносин, підприємницької і ринкової мережі в агропромисловому комплексі.

Григорій ЛУНЬОВ,
народний депутат України.

Читацький мікрофон

Поважаючи народ, поважатимете й себе

Шановні депутати! Постійно слухаю трансляцію з засідань Верховної Ради й дивуюся: чому ви такі недисципліновані? У Верховній Раді лунає дзвіночок початку засідання, головуючий не може вас перекричати, бо ви ніяк не втихомиритеся, запрошує постійно до залу, бо ви ще не накурилися.

Чи не тому й у державі такий безлад, що не вмієте поводитися на роботі, знаючи, що вас слухає вся Україна? А ви ж повинні бути прикладом для всіх людей. Я розумію, що в суперечках народжується істина, але в будь-якій суперечці має бути ще й повага. Дотримуйтеся, будь ласка, вимог етики.

Андрій Царенко.

Острів
Рокитнянського району
Київської області.

Прийміть закон для покарання бюрократів

Пишемо вам з далекого карпатського села, з надією, що ви нам допоможете. А вся біда в тому, що нам по кілька місяців не виплачують пенсію, ми не маємо грошей, щоб купити хліба. Живемо в горах, крім картоплі у нас нічого не родить, іншого продукту у нас немає і живемо тільки на одній картоплі. Як бідуємо — знаємо лише ми одні. Куди не пишемо — ніхто не зважає на наші листи, ніхто не допомагає. З'їмо картоплю то що їсти будемо? Дорогі наші депутати! Допоможіть нам у нашій біді, прийміть такий закон, щоб винні в затримці виплати пенсій суворо за це каралися. Може такі заходи трохи вплинуть на бюрократів. Живемо від центру далеко, ніхто до нас не приїжджає, то й робиться тут хтозна-що — безлад в усьому. Допоможіть нам.

В. Федорук, М. Дмитроняк, К. Гождяк — усього 17 підписів.

Тарночки
Верховинського району
Івано-Франківської області.

Не збирати податки, а отримувати дивіденди

Шановні депутати, ми живемо на зламі епох, і ці закони, які ви приймаєте сьогодні, діятимуть не тільки в двадцятому, а й в двадцять першому столітті. Маю надію, що тоді ми житимемо краще, налагодиться виробництво товарів. Тому й в системі збирання податків треба наводити порядок. Збирання податків — метод успадкований ще з княжої доби, коли князь з дружиною збирав данину. Сьогодні, коли йде процес роздержавлення, є унікальна можливість перейти на інший метод наповнення прибуткової частини державного бюджету. Якщо держава залишатиме за собою частину від кожного державного підприємства, братиме участь і в інвестуванні та акціонуванні інших підприємств, буде учасником спільних підприємств, підприємницької діяльності, то вона не збиратиме податки, а отримуватиме дивіденди. Пропоную розробити такий закон, який передбачатиме такий спосіб підприємницької діяльності і державних прибутків.

О. Берека.

Нікополь
Дніпропетровської області.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про порядок списання заборгованості вугледобувних та вуглепереробних підприємств Міністерства вугільної промисловості України, що ліквідуються за рішенням Кабінету Міністрів України, перед Державним бюджетом України і місцевими бюджетами та державними цільовими фондами

Цей Закон визначає порядок списання заборгованості збиткових вугледобувних і вуглепереробних підприємств Міністерства вугільної промисловості України, що ліквідуються за рішенням Кабінету Міністрів України, з метою скорочення видатків на ліквідацію таких підприємств.

Стаття 1. Заборгованість збиткових вугледобувних та вуглепереробних підприємств Міністерства вугільної промисловості України, які ліквідуються (надалі — підприємств), по податках, зборах та інших обов'язкових платежах до Державного бюджету України та по внесках до державних цільових фондів, передбачених Законом України «Про систему оподаткування» (крім внесків до Пенсійного фонду України), а також по нарахованих відповідно до законодавства України та несплачених пені, фінансових санкціях на цю заборгованість списується за станом на дату прийняття Кабінетом Міністрів України рішення про ліквідацію таких підприємств з урахуванням пасивів і активів цих підприємств.

Рішення про списання заборгованості підприємств щодо сплати місцевих податків і зборів, передбачених Законом України «Про систему оподаткування», приймає відповідний орган місцевого самоврядування.

Стаття 2. Заборгованість підприємств по внесках до Пенсійного фонду України погашається у першочерговому порядку перед задоволенням вимог інших кредиторів, у тому числі за рахунок реалізації майна таких підприємств.

Задоволення вимог інших кредиторів здійснюється у порядку, передбаченому законодавством України.

Стаття 3. Порядок ліквідації підприємств, на які поширюється дія цього Закону, встановлюється Кабінетом Міністрів України

Стаття 4. Цей Закон набирає чинності з дня опублікування.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
17 січня 1997 року.
№10/97-ВР

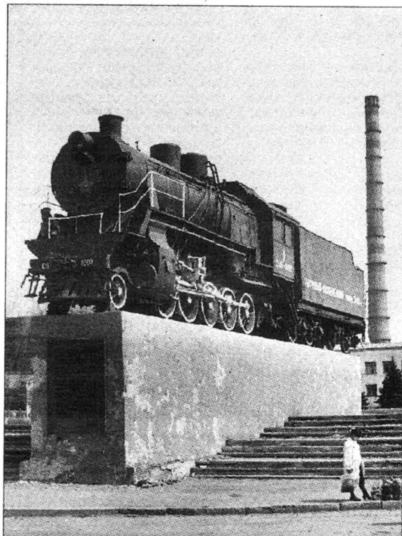

100 тепловозів для Ірану. Кому ще?

Коли людина на ходу спотикається, вона не завжди падає. Щоб утриматися на ногах, вона починає рухатися швидше, ніж раніше. Так і з нашими підприємствами-гігантами, флагманами промисловості, де потроху піднімають голову.

За останні роки колектив холдингової компанії «Луганськтепловоз» скоротився із 40 до 12 тис. чоловік. Гігант, що випускав раніше 97 відсотків тепловозів усього колишнього Радянського Союзу, і тепер готовий працювати на повну силу, але бракує замовлень.

Криза призвела до того, що відправили з першого лютого у вимушену неоплачувану відпустку практично всіх заводчан. Але зусилля облдержадміністрації, керівництва підприємства дозволили виправити становище. Днями підписано контракт із Іраном на поставку в цю країну 20 тепловозів. Контракт не останній —передбачається, що нинішнього року прохідну «Луганськтепловоза» перетнуть 100 локомотивів, які замовить Іран. До речі, у кращі свої роки завод відправляв понад 4 тис. тепловозів в 11 країн Європи, Азії, Африки, Латинської Америки. Серед цих країн і Іран.

Не тільки тепловози ставить на рейки холдингова компанія, тут народився і перший український трамвай, обладнаний найсучаснішою теристорно-імпульсною системою управління. Випускають на підприємстві також багато товарів масового споживання, причому кожний їх вид — по-своєму унікальний. Ось, наприклад, агрегат механічний водопідйомний, лущильник дисковий гідрофікований, культиватор протиерозійний...

Але все це «тягне» на собі, звичайно ж, тепловоз. Він — і сьогодення, і майбутнє підприємства.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК.
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

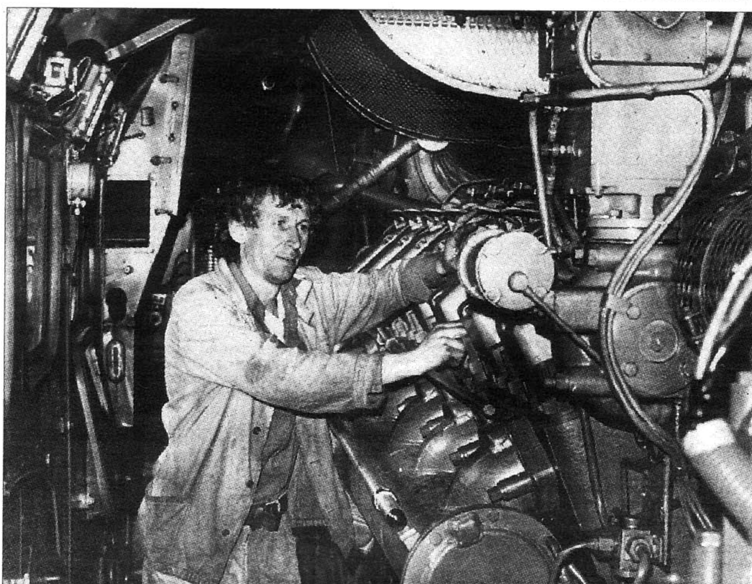

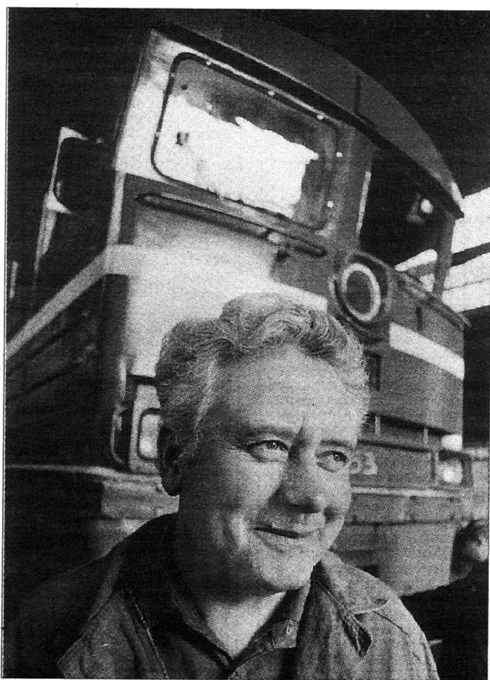

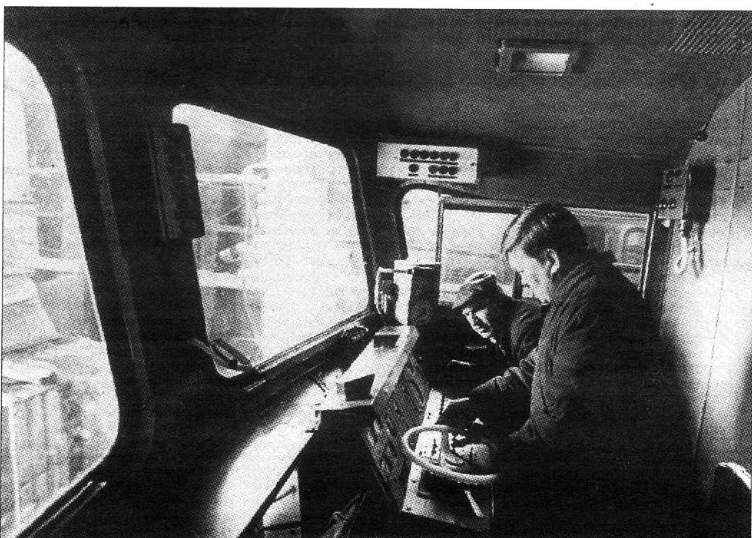

У номер

● Київ

Вимушені вчительські «канікули»

Сьогодні до Києва прибули делегації вчителів від кожної області України для участі у масовій загальнонаціональній акції протесту працівників освіти. Вони вимагатимуть погашення заборгованості по зарплаті, повідомляє «Інтерфакс-Україна». Напередодні відбулася прес-конференція, на якій голова ЦК профспілки працівників освіти та науки Леонід Сачков повідомив, що держава заборгувала заробітну плату педагогам за 5—7 місяців. Водночас він звернув увагу на той факт, що в учасників цієї акції «повністю відсутні політичні вимоги».

● Київ—Дніпропетровськ

Як рятуватись від стихій пекельних

Сьогодні розпочався семінар-нарада керівників державної пожежної охорони МВС України та пленум Добровільного пожежного товариства України. Розглядатимуть питання пожежної, техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій в країні, попередження травматизму та загибелі людей, створення сільської пожежної охорони.

А тим часом, як повідомляє наш власний кореспондент, тільки в Дніпропетровській області в січні сталося понад півтори сотні пожеж, під час яких загинули сімдесят чоловік. Статистика вражаюча, бо такого спалаху пекельних стихій тут ще ніколи не було. За свідченням спеціалістів пожежної охорони, горимо ми переважно через надмірну безпечність, яка почасти межує зі злочинною байдужістю, користування несправними чи застарілими опалювальними пристроями та побутовими електроприладами.

● Луцьк

«Бізони» ставитимуть рекорди

В акціонерному товаристві «Ковельсільмаш» підписано установчий договір про створення спільного україно-польського підприємства «Бізон —Україна», на якому випускатимуть зернозбиральні комбайни «Бізон-рекорд». Такий агрегат за годину збирає зернові на площі два з половиною гектари. Витрачає на одному гектарі 10—12 кілограмів пального. Нинішнього року планують виготовити 55 «Бізонів». У перспективі з виробничого конвеєра «Ковельсільмашу» щороку сходитиме 900 комбайнів.

● Львів

Хто захистить скарбницю?

Ліга творчих спілок Львівщини провела збори з приводу надзвичайної ситуації. Львівська наукова бібліотека ім. Стефаника НАН України уже впродовж року не фінансується, півроку її працівники не одержують зарплатні. Відомі вчені, керівники творчих спілок, політичні і громадські діячі, які прийшли на збори, підготували звернення до Президента. Вони б'ють на сполох і вимагають рішучих дій щодо захисту національної скарбниці — другої за значенням книгозбірні України. За часів німецької окупації, а потому при Сталіні й Горбачові безцінні скарби з цієї бібліотеки було передано «по-дружньому» до Польщі. Директор бібліотеки доктор історичних наук Л. Крушельницька нагадала учасникам зборів про те, що Президент України Л. Кучма доручив уряду підготувати державний реєстр наукових об'єктів, які становлять національне надбання. Та час спливає, а до реєстру руки не дійшли...

Бережись автомобіля!

Столичне перехрестя

КУПУЮЧИ автомобіль, людина потрапляє в залежність від свого залізного коня, який постійно вимагає все нових та нових витрат. Але головне, що господар повинен забезпечити свого улюбленця пристойним притулком, з тим, щоб він не став легкою здобиччю автозлодіїв.

Останнім часом у Києві різко зросла кількість машин, що загострило і без того завжди актуальну проблему місця під сонцем для приватного авто. На сьогодні в столиці зареєстровано більш як 330 тисяч власних засобів пересування. Гараж для більшості власників —розкіш. Бо ціна на нього інколи дорівнює або перевищує вартість автомашини. Ті, у кого не залишилось 3—4 тисяч доларів після купівлі машини, стоять у черзі на будівництво гаражів, яка нараховує 74 тисячі киян. У підсумку, основна маса автомобілістів задовольняється платними стоянками. Причому, щасливі власники місця на державних стоянках сплачують 10 грн щомісяця, тоді як аналогічне задоволення на приватній стоянці обходиться столичним жителям від 2,5 до 4 грн на добу.

Щоб покращити ситуацію та зменшити кількість крадіжок, необхідно будувати нові гаражі, зокрема багатоповерхові та підземні, стоянки — вважають у Київській держадміністрації. Заперечень немає. Запитання — де? Не хотілося б, щоб Київ став однією великою стоянкою для машин. А саме це приходить в голову, коли змушений обминати автомобілі, які стоять прямо на тротуарі.

Щодо вже збудованих гаражів та стоянок, то під час перевірок, проведених столичною мерією, було виявлено ряд серйозних порушень чинного законодавства. Оренда землі без відповідних документів, самовільно збудовані гаражі у дворах, безсоромне знищення дерев, нехтування нормами та правилами екологічної безпеки. Входить у широку практику будівництво гаражів та стоянок в інженерних коридорах колекторів водопостачання, каналізації, газопроводів, теплотрас, що може призвести до надзвичайних техногенних ситуацій.

Скарги киян та виявлені порушення було заслухано на апаратній нараді у мера столиці. Розв'язання конкретних проблем було доручено районним держадміністраціям.

Яна СТАДІЛЬНА.

А тепер купуйте у нас...

Новинка

Випуск високоефективного адсорбента для регенерації трансформаторних мастил налагодило АТ «Спецзалізобетон», що у Світловодську. Його виготовляють у новозбудованому цеху, який оснащено найсучаснішою апаратурою з комп'ютерним управлінням. Раніше цей матеріал для очищення мастила, споживачем якого є енергетична галузь, закуповували за кордоном. Тепер ця потреба відпаде, оскільки лише одна лінія зможе виготовити 2,5 тисячі тонн адсорбенту на рік. А заводчани планують незабаром пустити ще дві лінії, чим не лише забезпечать вітчизняне виробництво, а й дадуть змогу частину відправляти на експорт.

Світловодський адсорбент годиться не лише для очищення трансформаторного мастила від води, важких металів та інших домішок, його можна використовувати у медицині, харчовій промисловості.

Микола ВОЛОК.

Кіровоградська область.

Дарунок

КЛЮЧКИ ДЛЯ «СОКОЛА»

Нещодавно на базі мукачівської лижної фабрики «Тиса» та австрійської фірми «Фішер» створено спільне україно-австрійське підприємство з іноземними інвестиціями. Свою частку (1 млн 190 тис. доларів) «Фішер» вніс у розвиток виробництва, зокрема на модернізацію технічних процесів і нове обладнання. «Тиса» і «Фішер» однаковою мірою відповідають за господарську і фінансову діяльність підприємства, а також сприяють реалізації його продукції. До слова, вже надійшли замовлення зі США, Швеції, Норвегії, Канади, Росії. Цього року мають виготовити 250 тисяч бігових лиж, 100 тисяч гірських і 600 тисяч ключок. Між іншим, як подарунок відправлено 400 ключок для нашої хокейної команди «Сокіл».

Василь ВЕРЕС.

Мукачеве.

Асфальтом по бездоріжжю

Асфальтобетонний завод з виробництва всіх марок високоякісного бітуму (на знімку) став до ладу у Сєвєродонецьку Луганської області. Це — екологічно чисте підприємство з новітньою технологією виробництва. Споживачами бітуму будуть і сусідні області — Донецька, Харківська. Продукцією цього заводу вже зацікавилися в Чехії.

Фото Вадима ЛІСНОГО (ДІНАУ-Укрінформ).

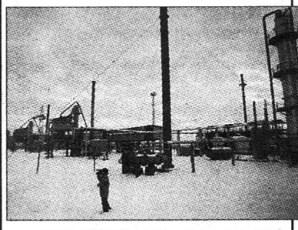

Ювелірна справа

«ДІАМАНТОВІ» РУКИ

Ось уже дванадцять років у Рокитному Рівненської області діє філія київського державного підприємства «Ізумруд». Тут сто чотирнадцять гранувальників творять маленьке диво: алмази перетворюють на діаманти. Важко навіть уявити, як на трохи більший макової зернини камінчик можна нанести сімнадцять граней. Або й усі п'ятдесят сім!

За гранувальними дисками, напиленими алмазним порошком, чаклують люди, озброївшись десятикратною лупою і спеціальним пристосуванням для нанесення діамантових граней. Зазвичай вони мають справу з алмазним діаметром від 0,7 до 2,4 міліметра. Цю складну і надзвичайно відповідальну роботу рокитнянські гранувальники — випускники київського спецучилища — виконують на світовому рівні.

На знімку Миколи ФОМЕНКА (ДІНАУ): один з кращих гранувальників Григорій Шмат.

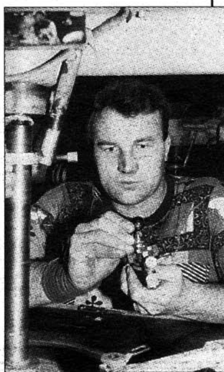

Під одним прапором пан Чорновіл і товариш Моісеєнко?

Із прес-конференції народного депутата України, голови ФПУ Олександра Стояна

На цій прес-конференції Олександр Стоян виступав, так би мовити, у двох іпостасях: як голова Федерації профспілок України і як член Комісії Верховної Ради України з питань соціальної політики та праці. Разом з ним участь у цьому заході взяв член цієї комісії Петро Степанов.

Судячи зі вступного слова та відповідей Олександра Миколайовича на запитання журналістів, ця зустріч із представниками засобів масової інформації була контрзаходом на спільну прес-конференцію керівництва Народного Руху України та Національної конфедерації профспілок, яка відбулася напередодні. Одночасно зроблено спробу дати відповідь на заяву НРУ з приводу діяльності ФПУ та її керівника Олександра Стояна.

Висловивши своє обурення з приводу того, що окремі політичні партії намагаються втручатися у роботу профспілок, голова ФПУ наголосив, що профспілки повинні передусім займатися соціальним захистом людей, а не політикою. Спростовуючи думку пана Чорновола про те, що Федерація профспілок України узурпувала право на управління фондом державного соцстраху, Олександр Стоян підкреслив, що федерація не одноосібний керівник цього фонду. Для цього є виконавчі дирекції на місцях, правління Фонду соцстраху, куди входять представники 40 галузевих центральних комітетів, 26 регіональних об'єднань та 11 профспілкових об'єднань, які не входять до складу ФПУ.

Далі Олександр Миколайович перейшов, так би мовити, у наступ. Зокрема, у відповідь на заяву НРУ дати відсіч антиробітничим діям пана Стояна, голова ФПУ сказав, що «не бачить у своїх діях антиробітничої спрямованості. А якщо пан Чорновіл вбачає їх у тому, що VI конгрес Федерації профспілок України і особисто Олександр Стоян не підтримали проведення всеукраїнського політичного страйку, то хай пан Чорновіл разом із товаришем Моісеєнком виходять 18 березня на цей страйк разом. Це і буде їхньою підтримкою робітничого руху. ФПУ ж за те, щоб працювали підприємства, трудівники одержували зарплату, щоб держава була демократичною, а реформи соціально спрямованими»...

На запитання щодо створення ФПУ політичної партії Олександр Стоян відповів, що це питання ще пробпробляється. Потім піддав критиці роботу членської організації Національної конфедерації профспілок України — профспілки «Солідарність», яку очолює Юрій Пивоваров. Зокрема, за використання останньою коштів державного соціального страхування на утримання свого управлінського апарату та на інші цілі. У той же час «Солідарність» уже п'ятий рік не допускає нікого до перевірки використання коштів із фонду соцстраху.

У відповідь керівник «Солідарності», який був на прес-конференції і представився як заступник редактора однієї з газет, зажадав почути від голови ФПУ чому затримано виплати з соціального страхування тисячам жінок, які народили дітей, тощо. А далі відбулася звичайнісінька перепалка, яка нічого спільного з прес-конференцією вже не мала. Де істина — встановити важко, але, очевидно, вже давно назріла необхідність відповідним органам розібратися з використанням коштів державного соцстраху, куди кожен з нас справно відраховує певну суму із зарплати.

Василь ТУГЛУК.

Після новосілля — новий стиль

Актуальне інтерв'ю

Державна податкова адміністрація по Львівській області готується до новосілля. Закінчуються роботи у 13-поверховому довгобуді, де працюватимуть півтори тисячі податківців. Новосілля стане початком нового стилю роботи: за американською технологією запровадять автоматизовану лінію для обробки звітних даних, — повідомив начальник адміністрації Олег Волинський.

— Олегу Теодозійовичу, споруда по вулиці Стрийській, де колись мав бути обком компартії, давно привертає пильну увагу громадськості. Подейкують, що грандіозну будівлю не «потягнули» ані комерційні структури, ані західні інвестори, а от податкова адміністрація вишукала чималі кошти і впродовж року майже завершила роботи.

— І зробила це, мовляв, за кошти зубожілих платників податків. Одразу хочу пояснити, що це не так. За сприяння голови облдержадміністрації Миколи Гориня Головна державна податкова інспекція надала свого часу на будівництво 400 мільярдів карбованців і дозвіл акумулювати кошти на розвиток матеріально-технічної бази. Над завершенням будівництва нашого адміністративного приміщення працюють близько 20 будівельних підприємств Львова, а також бригада польських спеціалістів, яка утеплює скловатою, і штукатурить фасад за німецькою технологією. Ця технологія дає величезну економію тепла. Хочу наголосити, що йдеться не лише про зручності для нас, а й про цивілізовані умови співпраці з платниками податків. А «зичливі» закиди на нашу адресу з приводу будівництва пов'язані, мабуть, з тим, що податкових інспекторів недолюблюють.

— Така ваша доля. Через обставини, що склалися, ви поки що виконуєте суто фіскальну, а не заохочувальну роль, як зазначав Президент. А що самі податківці думають про нинішній податковий прес, який вони як державні службовці втілюють у життя?

— Як державний службовець я не можу обговорювати нормативні документи, якими зобов'язаний керуватися, але запитання до законодавця маю. Чи покращить фінансове становище підприємств відстрочка платежів до бюджету на 5—10 років? У нашій області заборгованість перед бюджетом становить лише 2 відсотки. Зате заборгованість підприємств перед монополістами, які постачають енергоносії, сягає 60 відсотків. Ці монополісти — державні організації, тому сама держава мала б подумати над цими цифрами. На жаль, ми звикли боротися з наслідками, а не причинами фінансової кризи. Це все одно, що збивати температуру, а не лікувати хворобу, яка її спричинила. Неефективність ПДВ можу проілюструвати такими цифрами. В області торік сплачено ПДВ на 300 мільйонів гривень, а з них 150 мільйонів витрачено на субсидії. Нерозумно, вважаю, збирати податки і відразу їх відновити. Щоб економіка працювала на людину, маємо підняти платоспроможність населення й оподатковувати зарплату після її виплати. Чому гальмується податок на майно? Чому держава не помічає того, що приватизовані квартири продають (офіційно, на паперах) за безцінь, а звідси й куце держмито? Адже хтось повинен подбати про допродажну інвентаризацію і визначити реальну ринкову ціну нерухомості, що продається. Навіть цінні подарунки треба оподатковувати. Це гроші, які лежать на поверхні, і треба лиш уміти підняти їх.

— Якщо податківці сумлінно виконують відповідні інструкції, то чому вони програють арбітражні суди?

— Треба, щоб були спеціалізовані податкові суди, як це заведено в цивілізованих державах світу. За минулий рік Державний арбітражний суд розглянув 73 позовні заяви на суму 12 мільйонів 103 гривні, 61 справу вирішено на користь підприємств, однак загалом вони виграли лише 3 мільйони 800 гривень.

— Так, у грошах ви втратили небагато, але ж імідж?!

— 90 відсотків справ ми програли із суто формальних позицій. За інструкціями податківці усе роблять правильно, але дається взнаки те, що вони мають лише економічну, а не юридичну освіту.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львівська область.

Поїхали

Як новий Мазай приборкує зайців

Одважимося заявити, що транспортна проблема у Дніпропетровську поліпшується, мов за помахом чарівної палички.

Інколи просто дивуєшся, звідки набралося стільки тих автобусів, яких раніше катастрофічно не вистачало. Скринька відчиняється просто: до перевезень пасажирів дістали широкий доступ приватні, орендні й інші комерційні структури. І щоб вони ще краще обслуговували городян, у місті оголошено конкурс між бажаючими займатися цим бізнесом. Щоб потім відібрати найстаранніших і гідних. З другого боку, є рішення рішучіше «підтримати» і державний та комунальний транспорт: замість традиційних місячних проїзних талонів, які легко підробити, вводять пластикові, котрі не підробиш. А решта — то вже клопіт транспортної міліції, яка в Дніпропетровську не ловить гав, а справді активно виловлює «зайців».

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Загальмували...

Хто нас вивезе в люди

Коли ще два-три роки тому півторамільйонний мегаполіс лихоманило від того, що водії тролейбусів та автобусів «тікали» на заробітки до сусідньої Росії, то нині транспортний параліч загрожує Харкову і області вже не з вини «несвідомих» водіїв, а через те, що їм просто нема на чому їздити.

За словами заступника глави облдержадміністрації Івана Бея, за останніх шість років Харків мав лише невелике поповнення тролейбусного парку. Але не придбав жодного трамвая. Значно скорочено автомобільно-автобусний парк, пасажирські перевезення як на міських маршрутах, так і на автомагістралях області. Автобус на селі знову став не засобом пересування, а предметом розкоші. Із 32 тисяч працівників, що працювали на транспорті в області, сьогодні «при ділі» залишилося не більше 18 тисяч.

Начальники «Харківавтотрансу», звичайно, запевняють, що зроблять усе можливе і неможливе, аби зберегти галузь від подальшого занепаду. Втім, падати далі вже особливо й нікуди. З одного боку, «зелений сигнал» приватизації, а з другого — 44 категорії пільгового контингенту пасажирів довели транспортні підприємства до того, що вони не можуть не те що одержувати якісь там дивіденди чи виплачувати зарплату, а й звести кінці з кінцями. Чим більше автобусів виходить у рейси, чим більше працюють водії, тим більше збитків вони завдають собі: театр абсурду на колесах, та й годі.

А бухгалтерія така: собівартість проїзду одного пасажира у наземному транспорті в середньому становить 50 копійок. А платить він (якщо платить) 20—30. Та це ще квіточки. А ягідки дозріють за рік-два. Із 1907 автобусів до кінця нинішнього року на ходу може залишитися не більше третини, а ще через рік-два всі вони накажуть довго жити.

Зрозуміло, що кінець світу на цей час не запланований. Тож, можливо, хтось щось придумає, знайде якісь кошти на ремонт, запчастини. Щоправда, шукати всім уже набридло. Хочеться нормально працювати і заробляти. І першим проблиском світла у цьому каламутному болоті проблем і боргів, на думку заступника глави адміністрації І. Бея, є проект розвитку харківського автобусобудування. На одному з колишніх оборонних заводів складено шість машин. Два автобуси працюють на пасажирських перевезеннях. А ще мають тут надію на автобус спільного з Німеччиною виробництва.

Можливо, хоч він нас якось вивезе в люди...

Микола КОСИЙ.

Харків.

Краще гір можуть буть лиш дахи

Незмінними помічниками комунальників стали цієї суворої зими чернівецькі альпіністи. Вони створили кілька ударних груп для очищення дахів від снігу та криги. Роблять це скелелази швидко, вправно й без остраху. Адже всі вони чудово екіпіровані й під час перебування на висоті підстраховують один одного.

Особливо незамінні альпіністи в старій житловій зоні Чернівців з гостроверхими покрівлями.

Платню за свою нелегку працю правлять хлопці порівняно невелику — 80—100 гривень за очищення покрівлі середнього будинку.

За допомогою альпіністів-верхолазів практично всі чернівецькі дахи звільнено від снігу й бурульок.

Навесні та влітку скелелази продовжують працювати разом з комунальниками. Вони замінюють зіпсовані водостічні труби, ремонтують покрівлю.

Охоче запрошують чернівецьких альпіністів на підмогу і мери міст Чехії. Зокрема, великий обсяг робіт по очищенню дахів від снігу очікував на них у Празі.

З огляду на складну й ризиковану працю скелелазів, мерія Чернівців планує звільнити їх від сплати місцевих податків.

Василь БАБУХ.

Чернівці.

Без слів.

Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Спорткомплекс для банкірів

Інкасатори, водії спеціальних автомобілів, охоронці, всі бажаючі з числа співробітників Одеського облуправління НБУ віднедавна мають можливість не лише розім'ятися, а й провести спеціальні тренування у нещодавно відкритому тут спорткомплексі.

До їхніх послуг атлетичний зал, тренажери для силових вправ і відпрацьовування прийомів рукопашного бою, електронний тир, кімната психологічного розвантаження, душові. Мають банкіри й власний добре оснащений медпункт. Усе це — не розкіш, а, як вважають керівники установи, вкрай необхідні речі. Адже сьогодні фізичне та психологічне навантаження на працівників банку значно зросло, до того ж їхня праця почасти пов'язана з ризиком для життя.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

В останню путь... за договором

За ініціативою управління соціального захисту населення Запорізького міськвиконкому при міській службі соціальної допомоги створено ритуальну дільницю. На відміну від комбінату ритуальних послуг, її працівники допомагають не лише виготовити домовину, вінки, забезпечити катафалком, а й зібрати необхідні довідки в лікарнях, оформити свідоцтво про смерть, забрати покійного з моргу, а отже — провести всю церемонію поховання.

Мало того, будь-який житель міста може укласти договір на «власне поховання», сплативши відповідну суму. Її, звичайно, не вистачає на покриття всіх витрат. І тут ритуальній дільниці допомагає управління соціального захисту міськвиконкому. За два останні роки ця допомога становила понад 4 тисячі гривень. Найбільше доводиться допомагати, коли помирають малозаможні, самотні, безробітні, особи без певного місця проживання. На жаль, від цього нікуди не дінешся, але як би людина не прожила життя, вона має бути похована за християнськими традиціями, вважають в управлінні соцзахисту.

Володимир ДУПАК.

Запорізька область.

«Кримчанка» — це порядок і порядність

Сімферопольська фірма «Кримчанка» вже багато років працює у сфері побуту.

За словами директора «Кримчанки» Марини Бєлих, нині по-різному складаються долі людей: дехто назавжди, дехто тимчасово залишає Крим, втім, не бажаючи продавати власне житло. Стоятимуть пусткою квартири —нерозумно, а здати в оренду першому-ліпшому бажаючому — страшно. І тут на допомогу приходить «Кримчанка», співробітники якої (переважно симпатичні і освічені жінки) розробили договір про оперативне управління житлом. Власникові житла залишається лише укласти відповідну угоду і фірма підбирає квартиронаймача, перевіряє в правоохоронних органах його надійність, слідкує за тим, аби наймач дотримувався порядку в помешканні, а також за внесенням обов'язкових платежів. Клієнту — щомісячний звіт.

—Ціни за цю послугу цілком прийнятні для наших клієнтів, — каже Марина Бєлих, — а також диференційовані. Пенсіонерам, малозабезпеченим ми робимо знижку. І водночас несемо перед клієнтами повну відповідальність.

Володимир ПРИТУЛА.

Крим.

ло завершено читання обвинувального висновку, складеного органами попереднього слідства. В. Боженар, що його звинувачують у шахрайствi з фінансовими ресурсами, зловживанні службовим становищем та у скоєнні посадового підлогу, виступивши у суді, заявив, що не визнає себе винним за жодною із статей. Більше того, підсудний вважає обвинувачення сфальсифікованими... Що ж, суд на те і суд, щоб, згідно з правовими актами, розставити всі крапки у розглядуваним ним справі. А ми, виклавши хроніку подій, не можемо не вказати хоча б на деякі аж надто сумнівні речі, обнародувані під час судового процесу (він відкритий, отож почуте там уже не судова чи слідча таємниця), та не поділитися з читачами деякими враженнями.

А саме нею виділялося 80 мільярдів карбованців для надання кредиту консорціуму комерційних банків, у нецільовому використанні яких (унаслідок чого державі завдано, мовляв, великої матеріальної шкоди) й звинувачують В. Боженара. Чому отакий неприпустимий для професіоналів недогляд? На думку захисту, це зроблено органом попереднього слідства свідомо, оскільки у постанові НБУ не визначено конкретних цілей та адрес, на які виділяли кредит. Там сказано лише загальне: «для довгочасного кредитування проектів, пов'язаних з реалізацією програми розвитку продуктивних сил України», відповідальність за реалізацію якої на добровільних засадах, без будь-якої сплати, взяв на себе, зазначимо, Боженар, оскільки ще до призначення місця постійного помешкання. За В. Боженара офіційно поручалися кілька народних депутатів України. Мотиви заміни запобіжного заходу висуваються такі: за тривалий час перебування в слідчих ізоляторах СБУ стан здоров'я підсудного значно погіршився, що підтверджено висновками судмедекспертизи. Її проведено найавторитетнішими фахівцями Одеси. Експерт зачитав висновок у судовому засіданні, там однозначно сказано: В. Боженар потребує невідкладного серйозного лікування в умовах стаціонару, в іншому разі його життя — під загрозою. На цьому й ґрунтувалося клопотання адвокатів щодо зміни запобіжного заходу. Суддя, однак, його відхилив. Пристав на пропозицію державного обвинувача: направити підсудного на повторну експертизу. Тепер уже — до Києва. Що це — недовіра одеським фахівцям? На суддю навіть не вплинула погроза підсудних у відповідь на таке рішення оголосити голодовку.

Гальмує колесо Феміди...

ВІКТОРА Боженара, колишнього радника Голови Верховної Ради, відправлено етапом з Одеси до Києва для проходження повторної судово-медичної експертизи, хоча підсудний проти цього й заперечував.

Отож, немає у залі суду звинувачуваного — немає судового процесу: головуючий на ньому Григорій Колесників оголосив перерву. Доки? Поки буде проведено експертизу. Скільки на це піде часу? Достеменно ніхто не скаже: може, місяців за три-чотири. Отже, колесо Феміди знову загальмувало. І процес, якому прорікали гучний резонанс, затягується хтозна наскільки. Хоча й дотепер справа просувалася, м'яко кажучи, надто спроквола. Іноді здається: комусь такі темпи, певно, вигідні...

Нагадаємо, однак, суть справи. Віктора Боженара було затримано 6 березня 1995 року. Через три дні щодо нього було вжито, згідно з постановою старшого слідчого з особливо важливих справ Генеральної прокуратури України В. Корелова, запобіжного заходу — взяття під варту. Арешт санкціонував заступник Генерального прокурора В. Мельник. Відтоді, вже ось майже два роки, В. Боженар — за гратами. 1 вересня 1995 року прийнято постанову щодо притягнення його до відповідальності як обвинувачуваного за скоєння злочинів, передбачених одразу кількома статтями Кримінального кодексу України. І тільки на початку серпня минулого року в Одеському обласному суді під головуванням Григорія Колесникова розпочато судовий процес у справі Віктора Боженара.

18 вересня в судовому засіданні було

Почнемо з самого початку — з арешту. Адвокати В. Боженара неодноразово порушували клопотання щодо скасування санкції на утримування його під вартою, вважаючи, що арешт їхнього підзахисного не тільки не адекватний висунутим проти нього звинуваченням, а й взагалі незаконний. І наводять цілу низку доказів щодо цього: починаючи з порушення ряду статей КПК України під час затримання В. Боженара та дачі санкції на його арешт і закінчуючи твердженням про те, що звинувачення проти Боженара ґрунтуються на доказах, одержаних незаконним шляхом. Парадокс, але останнє визнала й Генпрокуратура: ще в березні-квітні 1995 року нею було проведено перевірку додержання вимог кримінально-процесуального законодавства органом попереднього слідства під час проведення обшуку та вилучення документів у робочому кабінеті В. Боженара. Встановлено, що при цьому порушено вимоги ряду статей КПК України. За ті порушення полковника міліції В. Дудіна було усунуто від подальшого розслідування кримінальної справи, він притягнутий до дисциплінарної відповідальності. Отож, резонно заявляють адвокати, на документах, добутих незаконним шляхом, не можуть ґрунтуватися ні арешт, ні обвинувачення, ні вирок. А слідство, згодом і суд на ці заяви захисту, по суті, не відреагували.

Є у справі немало й інших парадоксальних моментів. І чи не найголовніший з них такий: пред'явивши В. Боженару звинувачення, орган попереднього слідства послався при цьому на «відповідні документи» Національного банку України, «забувши», однак, долучити до справи основний з документів — постанову НБУ від 13 червня 1994 року № 113.

радником багато сил і часу віддав саме цій проблемі на посаді керівника Українського інженерного центру «Труд». Був би цей документ у справі — відразу стало б видно безпідставність звинувачень. Адже В. Боженар нічого до своєї кишені не поклав, хоча й звинувачується в «корисливих та інших особистих інтересах». Тривалий час, однак, оперативно-слідча група у складі майже 20 працівників прокуратури, СБУ, МВС вишукувала докази того, що Боженар украв, привласнив або використав на свою користь хоча б одну державну копійку, та попри всі зусилля так і не змогла знайти. В чому ж тоді оті його «корисливі особисті інтереси»? Боженар насправді діяв відкрито і гласно, заздалегідь попередивши НБУ, яким чином збирається використати кредит, й не одержав звідти жодних заперечень. Адвокати попросили суд долучити постанову НБУ до матеріалів справи (як докази) хоча й із запізненням, що й було зроблено... Подібних «зигзагів» у ході попереднього слідства, повторімо, допущено чимало.

Півроку минуло відтоді, як розпочався судовий процес. Він неодноразово переривався з різних причин. Що на сьогодні маємо? Показання поки що почав давати лиш один підсудний — В. Пермінов. Коли дійде черга до В. Боженара та М. Медведєва, достеменно не скаже ніхто. Ясно тільки, що не так скоро. Та ще коли зважити на нинішню тривалу перерву в зв'язку з направленням Боженара на повторну судово-медичну експертизу з Одеси до столиці. Для чого вона — важко сказати. Так, адвокати підсудного неодноразово порушували перед судом питання про те, щоб замінити йому утримання під вартою на підписку про невиїзд з

Віктор Боженар прокоментував усі ці події так: «абсурдно-політична корпоративна група», домігшись арешту й слідства, тепер робить усе, щоб звинувачувані залишалися за гратами, а судовий процес ішов якнайповільніше. У зв'язку із сказаним являє інтерес, думається, зізнання Валерія Пермінова, наведене його адвокатом у скарзі на ім'я Генерального прокурора України, де стверджується таке: «... Пермінов розповів мені, що після його затримання працівники міліції домагалися від нього показань про те, що він давав хабарі з вкрадених грошових коштів раднику Голови Верховної Ради України Боженару В. А. і Голові Верховної Ради України Морозу О. О. Виходячи з цього, Пермінов убачає, що його справа має політичний характер і порушена з ініціативи відповідних політичних кіл з метою компрометації Голови Верховної Ради України Мороза О. О.»

Й останній штрих: ще 1 вересня 1995 року епізод дачі хабара В. Боженару в обвинуваченні проти нього фігурував (що, до речі, відіграло чи не найголовнішу роль у взятті того під арешт), а вже 7 вересня того ж року старший слідчий з особливо важливих справ Генпрокуратури мусив підписати постанову, в якій зазначено: «Виключити з обвинувачення Боженара В. А. епізод викрадення Пермiновим В. В., спільно з Медведєвим М. В., 3 млрд. 350 млн. крб. і одержання Пермiновим В. В. хабара в сумі 62 тис. доларів США...» (для подальшої передачі, буцімто, В. Боженару. — Г. В.). Хіба не промовистий факт того, що з самого початку справа затівалася упереджено й необґрунтовано? І що коли вже надто було помітно білі нитки, якими вона шита, то їх мусили висмикувати? А втім, це думка лише підсудних, їх захисту та автора цієї кореспонденції. Останнє слово, рано чи пізно, скаже все-таки суд.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Новий центр в «ІНТЕРНЕТ»

З СІЧНЯ цього року всі, хто користується послугами міжнародної інформаційної сіті «ІНТЕРНЕТ», отримали можливість регулярно звертатися до програми «Моніторинг зовнішньої політики України та політики в сфері безпеки». Її започатковано Українським центром досліджень миру, конверсії та конфліктних ситуацій з ініціативи та за підтримки керівника бюро Фонду імені Фрідріха Еберта в Україні пана Вінфріда Шнайдера-Дитерса.

— Центр засновано ще 1992 року, щоб проводити незалежну кваліфіковану експертизу актуальних питань роззброєння, конверсії, політичного і соціального розвитку України, шляхів її інтеграції в європейське та світове співтовариство, — розповідає його директор, доктор історичних наук Олександр Потєхін.—У 1995 році Центр зареєстровано Інститутом ООН з проблем роззброєння (Женева) — UNIDIR (RN 1-900). Результати досліджень доводяться до органів влади, включаючи Раду національної безпеки і оборони України, Міністерство закордонних справ, політичних лідерів в Україні і за кордоном. Нами підготовлено сім аналітичних доповідей, кожна з них — українською та англійською мовами. Остання присвячена проблемам цивільного контролю за діяльністю Збройних сил України. Нині завершується робота над восьмою доповіддю «Україна в сучасному світі: погляд з України».

Для широкого загалу з метою якоюсь мірою компенсувати очевидну нестачу інформаційно-аналітичних матеріалів щодо зовнішньої політики України та в сфері безпеки ми й започаткували перший в країні моніторинг цих питань. До речі, й WEB-сторінка в ІНТЕРНЕТ нашого Центру —перша і досі єдина, яка пропонує інформацію такого змісту. Результати моніторингу, які вже отримали наші споживачі у січні, мають назву «Україна і НАТО», «Зовнішня політика України: загальні підсумки 1996 року», «Зовнішньополітичні орієнтації населення України: до підсумків опитувань громадської думки у 1996 році», «Про деякі підсумки чеченської воєнної кампанії», «Зовнішня політика України: огляд преси за 1—17 січня». Ми регулярно збираємо та аналізуємо фактичну та соціологічну інформацію про важливі події та напрями зовнішньої політики України та політики у галузі безпеки (оборони), досліджуємо механізм формування політики, вплив на неї провідних урядовців. Ми готуємо: щотижневий огляд новин у галузі зовнішньої політики, коментар урядових рішень, міжнародних угод тощо; щомісячний звіт про результати опитувань громадської думки, включаючи оцінку населенням відповідних державних установ та посадових осіб; щоквартальний аналітичний огляд стану зовнішньої політики та політики у галузі безпеки на основі опитувань експертів; підсумкову за рік доповідь з аналізом тенденцій, а також коротко- та довготерміновим прогнозом напрямів розвитку зовнішньої політики та політики в галузі безпеки; 3—4 рази на місяць — тематичні доповіді з актуальних питань.

Контактний факс Центру у Києві 484-38-19.

Назвався акціонером — не кажи, що банкрут

Символічну плату в однаковому розмірі — 15 гривень —отримуватимуть протягом трьох місяців усі працівники, головбух і директор включно, відкритого акціонерного товариства «Макіївський скляний завод» (Донецька область). Решта заробітку піде на покриття боргів підприємства. Таке рішення прийняли загальні збори акціонерів, схвильованими реальною загрозою банкрутства заводу.

Книжковий кіоск

ШУКАЙТЕ — І ЗНАЙДЕТЕ

ЩЕ НА початку творчого життя доля звела Юрія Мушкетика з сизим орлом, що літає під небесами. 1957 року видав він свою другу книжку — роман «Гайдамаки». Але тоді мусив послуговуватись офіційною оцінкою гайдамацького руху — як антифеодального. Офіційна історія подавала це повстання однозначно: гайдамаки —це ті, що «різали все, що паном звалось». Оскільки ж вони «різали» і польських, і російських панів, то для поляків вони — гультіпаки й розбишаки, для росіян — «воры и злодеи, коих искоренять надо без пощады».

Ті документи, що зберігалися в архівах, не давали повної правди. А може, були вони перетасовані? Вичитав я недавно, як один з Петрових вищих урядників вивіз з Києва усі документи про вольності цього колись княжого міста до Москви з припискою — ніколи й нікого з українців до них більше не допускати, щоб «не повадно было».

Т. Шевченко, створюючи своїх «Гайдамаків», зізнається: «про те, що діялось на Україні 1768 року, розказую так, як чув од старших людей; надрукованого і критикованого нічого не читав, бо, здається, і нема нічого».

І сьогодні мало що знайдеться правдивого про гайдамацький рух — Коліївщину. Та, як сказав Святий Лука в Євангелії, «нема нічого захованого, що не виявиться, що ново не пізнається, і не вийде наяв». Очевидно, ще 1956-57-го, працюючи над романом «Гайдамаки», Юрій Мушкетик відчував фальш офіційної доктрини, а може, й натрапив на якісь документи, сховані якнайдалі від дослідників, а можливо, щось вичитав поміж рядками Антоновича, Похилевича, Шульгіна, Єфіменко, Скальковського, бо ж, як і герой нового роману Олег Зайченко, певно, проштудіював їх від палітурки до палітурки, бо всі ці роки тема Коліївщини не переставала його бентежити, й через сорок років він знову пише роман про Залізняка і гайдамацький рух «Прийдімо, вклонімося...» (Журнал «Сучасність», 1996 р. №№ 7—8).

Сюжет з втраченим і через багато років, а то й століть віднайденим або в якийсь спосіб реставрованим рукописом, не новий. Він, можна сказати, мандрівний у європейській літературі. Та Юрія Мушкетика, очевидно, це не хвилює. Йому потрібно відправити аспіранта-історика Олега Зайченка до Медведівки на околиці Холодного яру, щоб він докопався до того, або ж розповів про те, до чого або не зміг докопатись сорок років тому, або не зміг реставрувати й розповісти про це молодий письменник Юрій Мушкетик.

Доля химерно зводить Олега у Медведівці з Василем Гордійовичем Чорним, емгебістським підполковником у відставці, розжалуваним у рядові. Як він каже, «прописував історію» іншим, і йому її прописали. На шкурі. Тепер зривав давні струпи зі злістю й навіть болючою насолодою перед молодим, чистим столичним хлопцем, і той вперше в житті відкривав прірву в чужій душі. Прірву в душі, прірву й в історії, в яку й заглянути страшно.

Від Василя Гордійовича довідується Олег, що на острові поблизу Медведівки стояв Миколаївський монастир, давній і величний, а в ньому були архів і велика бібліотека. Та в тридцять першому чи тридцять другому розорили цей монастир, а бібліотеку, архів три дні палили. Возили возами й скидали в кострище. Спалили, щоб не було пам'яті.

Та, як воно й буває при таких веремієх, не все потрапило у вогонь. Коли палили бібліотеку, Василь Гордійович, тоді ще школяр, взяв одну книгу, від руки писану, товстелезну, з неї тепер і розповідає оце все Олегові. А чи збереглася книга ? Про це й розповідь. Про те, як полювали за нею і НКВС, і МДБ, бо та книга говорила про зовсім іншу мету повстання , ніж про це йдеться в офіційній історії, що Коліївщина — не антифеодальний бунт, від Хмельниччини він починається, й ножі святилися на боротьбу за волю й долю України. Тільки ж після Мазепи царський уряд, а потім і совєцький, боялися, як вогню, волелюбних виступів. Краще мати розбишаку і зарізяку, аніж отамана повстанських військ.

Слово до слова видобуває правду з Чорного Олег, дізнається, як освячував людей на боротьбу за волю України монах Іван Юрчик, як він накинув на Залізнякові плечі гетьманську кирею, і як Залізняк на шаблі дав клятву на вірність України.

Клаптики рукопису потрапляють до рук Олега, за ними він реставрує правду. Мрійник-фантазер, Олег виходить переможцем у двобої з фальсифікаторами історії.

Щоб найефектніше подати найдраматичніші сторінки пошуків історичної правди, Ю. Мушкетик вдається і до паралельного сюжету з шпигуном-парашутистом, вдумливий читач знайде в новому романі й ремінісценції з розритою могилою, пропалою грамотою.

Десь мене бентежать недомовки письменника — або не все може ще сказати, або не хоче. А можливо, просто бракувало достовірного матеріалу, а додумувати, дописувати автор не хотів. І те дається взнаки, що сорокарічної давності роман тримався в умі, коли писався новий твір. Буває, що письменник недалює тему «небезпеки», «нашорошених вух», «провокаторства», «стукацтва», що в Олега від страху аж піджилки і «чуб на голові поп'явся корчами».

Як я розумію, письменник не забув тих своїх давніх відчуттів, які, як і Зайченка, надто сполохали його. Але аж так зосереджуватись на почутті страху? Чи, може, це свідомо зроблено заради драматизації конфлікту, заради нагнітання читацьких пристрастей? Так і без цього роман прочитується одним подихом, а в душу після прочитаного приходить прозріння ярої правди, суті життя і твого місця в ньому.

Леонід КОРЕНЕВИЧ,
літературознавець.

Освіта

Від «Педагогічної поеми» до педагогічної драми?

Чи настане ренесанс в освіті

СЬОГОДНІ хіба що лінивий не констатує факту ненормального становища з педагогічними кадрами у сучасній школі: тисячі вчительських посад обіймають пенсіонери, студенти старших курсів педінститутів чи навіть учорашні випускники середніх загальноосвітніх шкіл. І це тоді, коли в Україні існує достатня мережа державних педагогічних закладів освіти, котрі щорічно випускають понад 30 тис. молодих спеціалістів. Проте значна кількість їх не йде працювати до шкіл та дитячих садків.

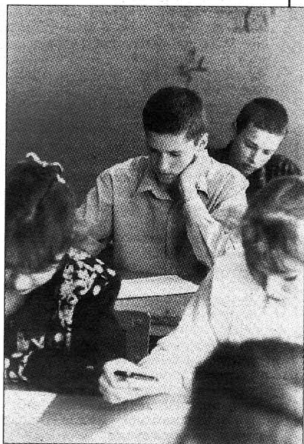

Звичайно, легше за все звинуватити педагогів у відсутності патріотизму, зраді обраній професії тощо.

На моє глибоке переконання, необхідне врегулювання питання на кількох рівнях. Саме на це спрямовано проект державної програми «Вчитель».

Йдеться передовсім про відповідну довузівську підготовку. В багатьох вищих закладах освіти є певні напрацювання. У Полтавському педагогічному інституті, наприклад, понад 15 років діє факультет майбутнього вчителя, де викладачі на громадських засадах в очно-заочній формі навчання працюють із випускниками шкіл з проблем фахових дисциплін і поліпшують їх психолого-педагогічну підготовку.

Четвертий рік на базі одного з інтернатів функціонує обласний ліцей для сільської молоді, що працює за кількома напрямами, в тому числі за педагогічним та естетичним. Позитивне у його діяльності — широка участь викладачів інституту в навчально-виховному процесі. Учні користуються інститутською базою. Майже всі випускники стають нашими студентами і хорошими знаннями підвищують високий статус ліцею.

Проте в прекрасній ідеї є певні недоліки. По-перше, чимало батьків ще побоюються відпускати дітей на два роки. По-друге, не всі випускники неповної середньої школи на цей час обрали майбутню професію. По-третє, обмежені фінансові можливості обласних управлінь освіти і повна їх відсутність у педагогічних інститутів не дозволяють створювати у ліцеях належні побутові умови, організовувати дозвілля тощо.

Полтавському педінституту сприяє те, що на його базі діє Східне відділення Малої академії наук, проводяться численні олімпіади. Ми не завжди радіємо високому конкурсу, бо переконані в необхідності пошуку власного абітурієнта.

Важливий аспект у діяльності педагогічних інститутів та університетів — вироблення схеми зв'язку різних освітньо-кваліфікаційних рівнів у підготовці вчителя. Сьогодні, як відомо, технічні, сільськогосподарські, медичні навчальні заклади в основному відпрацювали модель підготовки спеціалістів, майстрів. У педагогічних — поки що тривають дискусії. Це пов'язано з необхідністю отримання вищої освіти за двома, а можливо, й трьома спорідненими спеціальностями, що зумовлює специфіка роботи вчителя у сучасній школі, особливо сільській.

Ми виробили власну модель підготовки фахівця у педагогічних інститутах за трьома освітньо-кваліфікаційними рівнями — бакалавра, спеціаліста, магістра.

Та нині не до кінця розв'язане питання отримання вищої освіти випускниками педагогічних навчальних закладів І—ІІ рівнів акредитації за скороченими термінами. В Україні вироблені певні форми співробітництва між «старшими» та «молодшими» здебільшого в межах окремих областей. Так, Полтавський педінститут та Кременчуцьке педучилище, що їх об'єднано у навчально-науковий комплекс, узгодили навчальні плани, і випускники заочної форми навчання останнього за три роки закінчують інститут, набуваючи одну з трьох спеціальностей — українська мова і література, вчитель молодших класів, вихователь дошкільних закладів.

Проте це не повне розв'язання питання, бо заочна освіта не має перспектив.

Виникла дилема між необхідністю продовження навчання у закладах ІІІ—IV рівнів акредитації випускників закладів І—ІІ рівнів та об'єктивними труднощами в організації самого навчального процесу потребує свого розв'язання. Думаю, що вченим, керівникам Міністерства освіти, ректорам слід збирати та узагальнювати накопичений досвід, щоб виробити оптимальний варіант інтеграції педагогічної освіти.

Проект Міносвіти передбачає з метою забезпечення неперервності освіти і удосконалення професійного рівня вчителів розпочати експериментальну роботу щодо створення нового типу вищого педагогічного закладу освіти, до складу якого входили б коледж (училище), науково-дослідна установа та заклад післядипломної освіти.

На наш погляд, доцільніше створювати заклад, де були б навчальні заклади І—ІІ рівнів та ІІІ—IV рівнів і інститут післядипломної освіти.

Кращий варіант — підпорядкування інститутів післядипломної освіти, котрі сьогодні знаходяться на балансі обласних управлінь освіти, педагогічним інститутам чи університетам. Інститути післядипломної освіти мають майже повсюди нижчий за науковим рівнем кадровий потенціал, ніж педагогічні інститути, і в той самий час ведуть значну методичну роботу, результати якої здебільшого не доходять до студентів. Суттєво не впливають на підвищення рівня науковості сумісники, які працюють у закладах післядипломної освіти.

Тому об'єднання обох типів навчальних закладів принесло б взаємну користь.

У даної точки зору є чимало противників, що пов'язано з позицією деяких управлінців. Але, можливо, варто провести експеримент в одній із областей. Принаймні Полтавський педінститут готовий до нього.

Кажучи про підготовку вчителя до діяльності у нових умовах, не слід забувати: педагог ще й вихователь. А це зобов'язує його, образно кажучи, бути «цікавим» для учня, тобто здатним залучити дітей до глибокого вивчення навіть теоретичних дисциплін, уміти організувати не лише, скажімо, фізичний чи математичний гурток, а й спортивну секцію чи колектив художньої самодіяльності.

У Полтавському педінституті це давно зрозуміли. Тому і сьогодні, незважаючи на матеріальну скруту, тут функціонують 5 колективів художньої самодіяльності, що носять звання «народний», інші, менш відомі. А народний хор «Калина» добре знаний у багатьох країнах Європи.

Головне те, що раніше у навчальних закладах діяли факультети громадських професій. Частково художню самодіяльність, спортивні секції фінансували профспілки. Сьогодні цього немає.

На жаль, у проекті програми «Вчитель» нічого схожого навіть не заплановано. Отож лише продовжуються балачки про роль учителя. А для справи цього замало.

Володимир ПАЩЕНКО,
ректор Полтавського педагогічного інституту, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент Академії педагогічних наук України.

П'ятий рубікон Одеського оперного

Як довго, перейшовши його, унікальна споруда буде зачаровувати і радувати людей?

ТЕ, ЩО Одеський театр опери і балету — своєрідна візитна картка Одеси, особливо доводити, гадаю, не треба. Скажіть-но, хто з гостей причорноморського міста, рахуючи й іноземців, не прагне побувати якщо не в ньому самому, то хоча б побіля нього? Аби сфотографуватися «на пам'ять». Чи хто з одеситів, прогулюючись Приморським бульваром, Дерибасівською або Пушкінською, не прогає можливість ще раз помилуватися цією архітектурною перлиною?

Мемуаристи засвідчили: 1 жовтня 1887 року, виступаючи на церемонії урочистого відкриття театру, один з авторів його проекту — Фердінанд Фельнер не зумів стримати сліз: такої прекрасної будівлі, заявив він, немає в цілому світі. Архітектор зачарувався, скажете, власним творінням? Але й сьогодні бувалі одесити та іноземці, об'їздивши всі континенти, стверджують те саме! Правда, нерідко з нотками тривоги і суму. Й небезпідставними: навіть дилетанту видно —над театром нависла серйозна небезпека.

У споруді з'явилося чимало тріщин, деформовано ряд конструкцій, руйнується пишний зовнішній декор. Сталося таке, зрозуміло, не одразу — руйнівні процеси спостерігалися протягом багатьох десятиліть. У чому їх причини? Спеціалісти стверджують: передусім у слабкості фундаменту, невідповідності його в ряді місць наявним навантаженням. Важко нині сказати, чи це прорахунки першобудівників (вони мали проект лише наземної частини споруди, фундаменти ж закладалися у ході будівництва) далися взнаки, чи то результат процесів, що відбуваються в ґрунтах, на яких зведено театр? А, може, наслідок експлуатації будівлі? Мабуть, і перше, і друге, й третє...

Нинішня тривога, зазначимо, не перша. Раніше споруду, якій трохи більше ста років, уже комплексно реконструювали та реставрували (не кажу вже про дрібніші «косметичні» ремонти) чотири рази. Як це позначилося на «здоров'ї» театру? Однозначно не відповісти. В усякому разі, силікатизація підвалин, застосована три десятиліття тому з метою запобігти осіданню споруди, результатів не дала. Дехто навіть схильний вважати, що ситуація після того навіть погіршилася.

Тривоги одеситів дійшли до Києва. Щоправда, вони доходили й раніше, та завжди щось заважало вжити заходів на державному рівні (таки на державному, бо сама Одеса таку ношу не підняла б, до того ж театр — то справді загальнонаціональна й навіть, як уже мовлено, світова цінність). І лише торік, у квітні, крига, схоже, скресла: Президент України Леонід Кучма видав Указ про забезпечення схоронності будинку Одеського державного академічного театру опери і балету. Невдовзі з'явилася й відповідна постанова Кабінету міністрів, якою передбачили асигнування на оті цілі з держбюджету. В Одесі того тільки й чекали: облдержадміністрація оголосила відкритий конкурс проектів щодо відновлення споруди оперного, створила виконавчу дирекцію з реконструкції та реставрації, а також координаційну раду, яка має зводити докупи зусилля багатьох причетних до справи організацій.

Щодо конкурсу проектів — то його підсумки підбито ще наприкінці жовтня минулого року. Але пристрасті навколо цього не вщухають і нині. Річ у тім, що конкурсна комісія не віддала переваги — одноосібної, так би мовити, — жодному з 15 представлених проектів. Бо, як зазначив її голова, заступник голови облдержадміністрації Віктор Журавок, хоча для більшості проектів і характерні цікаві ділові пропозиції, та жоден з них не передбачає розв'язання цієї непростої проблеми остаточно.

Це особливо треба наголосити сьогодні, коли довкола оперного продовжують вирувати пристрасті. Бо окремі проектанти, вважаючи себе ображеними, до яких мовляв, поставилися упереджено (хоча як могло таке статися за досить представницького складу конкурсної комісії, до якої увійшли науковці, інженери-будівельники та архітектори з Одеси й Києва?), воліли б одноосібно розробляти й генеральний проект. А деякі автори, шельмуючи конкурсну комісію в засобах масової інформації, беззастережно стали на захист «ображених». Але даруйте, якби комісія зігнорувала недостатність засобів до збереження театру в будь-якому з представлених проектів і віддала розробку проекту генерального комусь одному з учасників конкурсу, то такий генпроект був би, зазначають фахівці, явно неповноцінний. І чи не довелося б тоді, після проходження й п'ятого рубікону (чотири великих реставрації, повторимось, уже було) зітхати й чухати потилиці: отут помилилися, а оце не врахували? Так у минулому вже було. Забудькуватість надто дорого обходиться. А мету нині поставили досить сміливу й значущу: аби будівля, перейшовши п'ятий рубікон, слугувала нам ще принаймні стільки, скільки досі, — протягом століття.

Отож першої премії комісія взагалі не присуджувала. Дві другі дісталися групі київських фахівців на чолі з Ігорем Матвєєвим (НДІ будівельних конструкцій та «Укрпроектреставрація») і колективу одеситів під керівництвом Володимира Кузнецова («Одесакомунпроект»). Ще десять конкурсантів одержали заохочувальні премії. Раціональні зерна з усіх проектів, запевнив В. Журавок, будуть враховані генеральним проектувальником — київським інститутом «Дніпроград». Угоду з ним вже уклав генеральний підрядник — дирекція з оновлення театру на чолі з досвідченим будівельником Іваном Волощуком.

— Влітку нинішнього року, — зазначає Іван Степанович, — сподіваємося розгорнути роботи згідно з генеральним планом. Основне — зробити все для того, щоб в подальшому будівля не просідала, аби в її стінах не з'являлися розломи.

Буде розв'язано цю головну проблему, все інше, як мовиться, додасться. Хоча те інше — теж досить значуще й чималих обсягів. Чого варте одне тільки оновлення численних скульптур! Водночас бажано поліпшити експлуатаційні можливості споруди, побутові умови для персоналу. Хоча всередині приміщення, вирішено, — мінімум втручань. Це просто недоцільно. Глядацька зала на 1700 місць і тепер вражає розкішшю та красою. Під час минулої реставрації було використано понад десять кілограмів благородного металу, отож позолота інтер'єру не потребує оновлення. Як і центральна — вагою понад дві тонни — унікальна люстра, інше «начиння». Отож під час реставрації, очікується, трупа надовго не залишатиме театру, — ну, можливо, на якісь там кілька місяців. Тут, як завжди, ітимуть вистави, відбуватимуться концерти —все, до чого так звикли одесити й гості міста.

... Телефоную спочатку Віктору Журавку, потім Івану Волощуку, щоби мати найсвіжішу інформацію щодо виконання президентського указу. Обидва, відповідають секретарки, в Києві, у Кабінеті міністрів, «вибивають» гроші на оперний. Що ж, коштів нині ні на що не вистачає, он скільки «дірок» усюди. Та хотілося б бути певним, що на врятування шедевру світової архітектури їх таки віднайдуть. І в 1999 році, як і передбачено указом Президента України, глядачі увійдуть уже до оновленого театру.

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

Спорт

До Оберхаузена — з надією

НАЦИОНАЛЬНАЯ сборная Украины по хоккею вылетела в Германию, где сегодня в городе Оберхаузене стартует квалификационный турнир Олимпиады-98. В стартовый день наши ребята сыграют с хозяевами турнира. 7 февраля — с командой Словакии, 9-го — Швейцарии.

Збірні, які посядуть перші два місця, автоматично отримають путівки до Нагано. Третій колектив також не втрачає надії, бо 11 лютого зіграє за ще одну путівку з третьою командою іншої групи, яка у ці самі строки змагатиметься в Австрії.

Ще минулої суботи до Києва почали злітатися наші легіонери. Захисник казанського клубу «Акбарс» Юрій Гунько навіть додому не заїжджав, а з аеропорту — прямісінько до Палацу спорту, щоб побачити матч чемпіонату СЄХЛ між «Соколом» і мінською «Юністю».

—Окрім Юрія, — розповідає менеджер «Сокола» Олег Абрамов, — до збірної прибули: Анатолій Степанищев, Андрій Овчинников («Нефтехімік», Нижньокамськ), Вадим Шахрайчук («Акбарс», Казань), Євген Шастін (СКА, Санкт-Петербург), Олексій Трасеух, Віталій Литвиненко, Олег Полковников («Торпедо», Ярославль), Олександр В'юхін, Костянтин Буценко («Авангард», Омськ), В'ячеслав Завальнюк («Динамо», Москва), Володимир Кирик («Рубін», Тюмень), Сергій Гаркуша («Торпедо», Нижній Новгород). А відомий захисник, чемпіон світу Валерій Ширяєв прилетить до Німеччини зі Швейцарії, де грає за клуб «Давос».

Решту вакансій у збірній заповнили гравці «Сокола». Серед них — досвідчені Юрій Шундров, Анатолій Найда, Сергій Земченко, Василь Бобровников, Валентин Олецький та інші.

Кілька днів збірна під керівництвом головного тренера Олександра Сеуканда готувалася в київському Палаці спорту. Сподіватимемося, що її гравці протягом цього часу знайшли спільну мову. І тепер чекатимемо добрих вісток із Оберхаузена.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: грає київський «Сокіл».
Фото Миколи БОЧКА.

* * *

І повторний матч із мінським клубом «Тівалі» в рамках чемпіонату СЄХЛ виграли хокеїсти київського «Сокола». Рахунок — 3:1. 1:0 Земченко, 2, 1:1 Микульчик, 23, 2:1 Хоменко, 29, 3:1 Полковников, 53 (у цей момент кияни втрьох грали проти п'ятірки гостей).

Киянин — серед клівлендських «кавалерів»

Українського баскетболіста Віталія Потапенка, який перший сезон грає у північноамериканській Національній баскетбольній асоціації (НБА), одноклубники і болільники шанобливо називають «український поїзд» — за силовий стиль гри в клубі «Кавальєрз» (Клівленд).

В НБА є добра традиція розповідати про новачків. Настала черга і Потапенка. Болільники надсилають запитання електронною поштою, а відповіді отримують у «вічку» асоціації в глобальній комп'ютерній мережі «Інтернет». Низка запитань надійшла і з України.

—Між баскетболістом в українському і північноамериканському виконаннях існує величезна різниця, — розповідає Потапенко. — Тут гра більш силова і швидкісна. У клубах НБА багато прекрасних баскетболістів, а тому необхідно готуватися до кожного матчу.

До того ж, за словами українського легіонера, йому довелося працювати над своєю грою «у плані функцій як захисника, так і нападаючого».

Потапенко визнав, що йому було важко пристосуватися до життя в НБА. «Професіональні клуби часто грають на виїзді, — пояснює «український поїзд». —В НБА дуже багато доводиться тренуватися. А відпочинок потрібно заробити». Потапенко може виступати як центровим, так і нападаючим. А де він вважає себе найкориснішим для команди? «Гадаю, що моє амплуа — це силовий нападаючий, — каже Віталій. — Крім того, я здатний виконувати результативні кидки з п'яти-шести метрів».

«Дніпро» взяв курс на південь

На двотижневий тренувальний збір до Ізраїлю вирушили футболісти «Дніпра». Там передбачаються зустрічі дніпропетровців з московською командою «Торпедо-Лужники», київськими динамівцями, участь у матчі, присвяченому пам'яті колишнього гравця «Дніпра» Миколи Кудрицького, який кілька років тому трагічно загинув в Ізраїлі.

Дніпропетровці поїхали у зарубіжне відрядження в дещо оновленому складі. Залишив команду і «прописався» у «Кривбасі» Дірявка. Там же гратимуть орендовані клубом Платонов і Котюк. Римшин, Медін, Захаров, Шумський, Яковенко та Анненков поїхали на оглядини в калмицький «Уралан». В тульський «Арсенал» перейшов воротар Лєдовських. Окрім новачків Георгія і Варлама Кіласонія, з командою на збір також поїхали поки що «не обстріляні» у «Дніпрі» Безпалих і Левченко. До відкриття футбольного сезону очікується підкріплення дніпропетровської команди ще кількома молодими спортсменами з далекого зарубіжжя.

Напередодні відльоту «Дніпра» головному тренерові команди В'ячеславу Грозному представники тижневика «Україна-Центр» вручили іменну кришталеву вазу і 500 американських доларів, як найкращому тренерові минулого року. Кандидатура переможця вже третій рік визначається популярним тижневиком за допомогою опитування відомих футбольних спеціалістів і спортивних оглядачів України. До цього двічі першість віддавалася головному тренеру одеського «Чорноморця» Леонідові Буряку. В'ячеслав Грозний передав одержану від тижневика грошову винагороду одному з місцевих дитячих будинків.

Арбитражный суд Запорожской области (330001, Запорожье, ул. Шаумяна, 4) возбудил дело № 5/2-493 о банкротстве районного производственного объединения по агрохимическому обслуживанию с/х «Сельхозхимия» (Запорожская область, г. Каменка-Днепровская, ул. Набережная, 99; р/с 564102 в АПБ «Украина» Каменки-Днепровской, МФО 313128).

Претензии принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

Арбітражний суд Миколаївської області (327001, Миколаїв, пл. Леніна, 1) порушив справу № 691/1 про банкрутство агрофірми «Радуга» (329301, с. Червонопілля Березнегуватського району Миколаївської області, р/р 000400118 у Березнегуватському відділенні АК АПБ «Україна»).

Претензії кредиторів приймають протягом місяця з дня опублікування оголошення.

THE INSTITUTE OF INTERNATIONAL EDUCATION
under an agreement with the
US AGENCY OF INTERNATIONAL DEVELOPMENT
is seeking a show of interest from
UKRAINIAN EDUCATIONAL INSTITUTIONS
to conduct an eleven month
MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION (MBA) PROGRAM
For personnel of the Ukrainian electric enercy sector

Educational institutions mast

- be an accredited Ukrainian Educational Institution
- be accredited by the Ukrainian Ministry of Education to award an MBA Degree
- have demonstrated experience in conducting an MBA program for senior and middle managers of Ukrainian industry
- be khowledgeable in the current economic conditions in the Ukraine

Those institutions interested in being considered and meet the above qualifications must deliver a letter of interest **to the Institute of International Education at Kiev-32, ul Kominterna #27, Room 614-A NO LATER than 16:00, February 12, 1997. No letters delivered after the deadline will be accepted.**

Арбитражным судом Донецкой области (340105, Донецк, б. Пушкина, 34) возбуждено дело:

№ 51-1-5б о признании банкротом ЧП «Оксана» (г. Авдеевка, Донецкой области, ул. Тимирязева, 34; расчетный счет 1468435 в АПБ «Украина» г. Авдеевка);

№ 56-1-5б о признании банкротом ООО «СКП-ЛТД» (г. Авдеевка, Донецкой области, ул. Менделеева, 1/47; расчетный счет 467576 в АПБ «Украина» г. Авдеевка).

Претензии кредиторов и предложения санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

До відома акціонерів ВАТ **«Нововолинський молокозавод»**, м. Нововолинськ Волинської області

Дирекція ВАТ «Нововолинський молокозавод» повідомляє, що збори акціонерів відбудуться **14 лютого 1997 року о 13 годині** за адресою: Нововолинськ, вул. Іваничівське шосе, 5, ВАТ «Нововолинський молокозавод».

Порядок денний:

1. Звіт дирекції ВАТ «Нововолинський молокозавод» про закінчення приватизації заводу згідно з рознарядкою Фонду державного майна України по Волинській області.
2. Про затвердження статуту ВАТ «Нововолинський молокозавод».
3. Перспективи планового розвитку ВАТ «Нововолинський молокозавод» на 1997 рік.
4. Вибори керівних органів ВАТ «Нововолинський молокозавод».
5. Організаційні питання.

Арбитражный суд Харьковской области (Харьков, ул. Сумская, 64) возбудил дела о банкротстве:

№ Б-4791/7-72 АО «Опцион» (Харьков, ул. Достоевского, 22-В, кв. 241; р/с 467152 в ХФ КБ «Приват-банк»);

№ Б-5780/7-73 ООО фирмы «Фаворит» (Харьков, ул. Кузнечная, 16; р/с 467233 в ХОУ Сбербанка).

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования данного объявления.

Арбитражный суд Одесской области 26.12.1996 г. возбудил дело № 14/24 по заявлению АКБ социального развития «Укрсоцбанк» г. Одессы о признании банкротом жилищно-строительного товарищества «Агат», расположенного по адресу: г. Одесса, ул. Десантная, 16, кв. 171, р/счет 607735 в облдирекции Укрсоцбанка, МФО 328016.

Кредиторам, а также возможным санаторам направлять заявления с имущественными требованиями к должнику в месячный срок с момента публикации этого объявления по адресу: 270032, г. Одесса, проспект Шевченко, 4, арбитражный суд Одесской области.

Державна податкова інспекція по Миргороду Полтавської області (Миргород, вул. Кашинського, 2-А) повідомляє, що Арбітражний суд Полтавської області (Полтава, вул. Зигіна, 1) порушив справу про визнання банкрутом ТОВ «Діана», справа № 926/12б від 01.10.96 р.; юридична адреса: 315600, Миргород, вул. Багачанська, 110, кв. 29; банківські реквізити: р/р 000467718 у Миргородському відділенні АК АПБ «Україна», ідентифікаційний код № 8953380, директор Кривуля В. П.

Претензії кредиторів приймають протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Заяви з майновими претензіями до боржника, а також документи, які їх підтверджують, мають бути направлені до арбітражного суду в місячний термін з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Кіровоградської області порушив справи про банкрутство:

приватної виробничо-торговельної фірми «Елан» /Кіровоград, вул. Васнецова, 8; р/р 000468105 КФ АКБ УСБ «Ятрань», код 13767795/, справа №699/4;

малого приватного підприємства «Меггі» /Кіровоград, вул. Г. Сталінграда, 13, кв. 58, р/р 000468534 в філії ОД УСБ; МФО 323646, код 13745463/, справа № 728/2/3.

Майнові вимоги кредитори подають до арбітражного суду /вул. Луначарського, 29/ в місячний термін з дня опублікування.

Вродлива і везуча

Вона сама могла б позувати комусь для портрета — вродлива, іронічна, модно вдягнена... Але доля подарувала їй щастя стати художницею

ОКСАНА ПЛЕСЮК — член Спілки художників України та міжнародної асоціації культурних зв'язків між Заходом і Сходом «Культур-форм». Навчалася в Одесі та Києві. Випускниця Української академії мистецтв (майстерня Д. Лідера). Аспірантка цього навчального закладу. Учасниця багатьох виставок в Україні, а також у Німеччині та Македонії. Твори О. Плесюк є в багатьох приватних зібраннях в США, Канаді, Ізраїлі, Греції, Італії, Німеччині.

— Мені поталанило, що я швидко знайшла спільну мову з глядачами, і не лише в Україні. Адже важливо, що думає про твої роботи глядач, — розповідає художниця. —Тим більше, що мої картини не прості для сприйняття, бо це предметне мистецтво, концептуальне. Воно покликане насамперед розбудити думку глядача.

Чому так сталося, що я більше працюю за кордоном? Наше недосконале законодавство гальмує творчі контакти українських митців з їхніми колегами за кордоном. А без цього неможливий цивілізований розвиток культури. Ми маємо знати, хто над чим працює, якою дорогою йде мистецтво.

А що виходить насправді? Щоб взяти участь у зарубіжній виставці, я повинна заплатити за свої ж картини (половину вартості). Але це 30—35 робіт! А скільки паперів різних треба дістати!

Нещодавно я не могла пояснити своїм німецьким друзям, чому я плачу за те, щоб представляти українське мистецтво в іншій країні — тобто за те, що художники працюють на зближення між народами, а отже на співробітництво між ними.

Над чим працюю?

Серія предметно-концептуальних речей, у яких образ, ідея виражається через певні предмети. Буде в мене серія робіт, у яких відобразиться середовище, близьке мені. Вже є картина, присвячена Качанівці. Намальована Надбрамна церква. Потім буде серія про подорожі.

Віталій АБЛІЦОВ.

На знімках: Оксана Плесюк; «Качанівка. Білий дім». 1991.

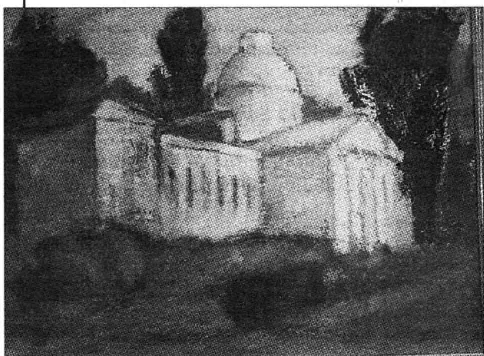

Одні заробляють гроші, інші — хворобу

Чи замислюємося ми над тим, якого лиха можуть завдати нам швидкопсувні продукти, куплені з рук?

Довірливих покупців чекає розплата. За останніми даними санітарно-епідеміологічної служби, в Україні продовжують фіксувати тяжкі захворювання. Серед усіх недуг, на які хворіє населення, четверта частина припадає на інфекційні хвороби, гострі кишкові розлади, дизентерію, сальмонельоз, інфекційний гепатит, харчові токсикоінфекції, що уражають шлунок, печінку, підшлункову залозу. В останні роки кількість захворювань збільшилась в 15—20 разів. Неодноразово фіксувалися отруєння зернистою ікрою, печінкою тріски, йогуртами, бо зберігання цих продуктів потребує обов'язкового температурного режиму.

Особливо небезпечно купувати у випадкових торговців м'ясо. Нещодавно серед мешканців Кривого Рогу понад 80 чоловік захворіло на трихінельоз і гельмінтоз, які спричиняють ураження життєво важливих органів. В Автономній Республіці Крим, Вінницькій, Волинській, Запорізькій областях десятки людей захворіли на сибірку. Всі потерпілі вживали м'ясо хворих тварин.

Чимало покупців отруїлися базарним молоком, рибою, поспіхом зробленими саморобними ковбасами і таранькою. Адже за цими виробами немає необхідного контролю, невідомо, в яких умовах їх виготовлено.

Запитували — відповідаємо

Виплата — після страхового випадку

Я уклав договір страхування життя на півтора року, заплатив 50 гривень, а після закінчення строку договору мені мусили сплатити 250 гривень.

За два місяці до закінчення строку страхове товариство запропонувало продовжити договір або він буде вважатися достроково припиненим, а 250 гривень, сказали, у всякому випадку не отримаю.

Володимир КАЛЮЖНИЙ.

Запоріжжя.

Підставою для виплати вам страхової суми (страхового відшкодування), тобто отих 250 гривень за договором страхування, є настання страхового випадку.

Страховий випадок — подія, передбачена договором страхування або законодавством, яка відбулась, і з настанням якої виникає обов'язок страхівника (страхового товариства) здійснити виплату страхової суми страхувальнику, тобто вам.

В даному випадку за час дії договору страхування страховий випадок не мав місця, тому ви не маєте права вимагати виплати цих грошей.

Пропозиція страхового товариства продовжити дію договору ще на один строк або в разі відмови договір вважатиметься достроково припиненим не суперечить Закону України «Про страхування». Частиною 5 статті 27 цього закону передбачено, що у разі дострокового припинення дії договору страхування за вимогою страхового товариства (страхівника) страхувальнику (вам) повертаються повністю сплачені вами страхові платежі — 50 гривень.

Марина КОВАЛЬЧУК.

Заздалегідь придбайте парасольку...

ЗА НАРОДНИМИ прикметами, достовірність яких підтверджувалася століттями: якою буде погода кожного дня з 26 грудня до 6 січня, такою буде й кожного місяця року. Зверніть увагу: дванадцять днів —дванадцять місяців, кожний день має свій місяць. Варто тільки простежити. Якщо ви цього не зробили, то скористайтеся дослідженням письменника й журналіста з Луцька Володимира Лиса. Його прогноз на січень цілком справдився.

Початок лютого має бути морозяний, але погідний. Ближче до середини місяця — незначна відлига після циклону зі снігом. Значно тепліше буде у двадцятих числах, але не надовго.

Доволі холодним прогнозується і перший весняний місяць. Зі снігом у другій половині першої декади. По-справжньому теплі дні настануть лише наприкінці березня. Зате початок квітня очікується теплим, справді весняним. Потім погода зіпсується, може, й випаде останній сніг. Знову тепло й похолодання з дощем, а вже після середини — тепло перейде у травень. Дощовим він буде приблизно 20—22 і особливо після 25 травня. Дощі «плануються» і на першу декаду червня. А решта днів — доволі теплі, особливо з 20 по 25.

Після відносно прохолодного початку липня далі має настати тижнів два спекотної погоди. Різке похолодання на початку третьої декади буде нетривале, і кінець місяця — знову літньо-погожий.

Гарною очікується погода і в серпні, тільки середина місяця буде дощовою. Переважно дощовою буде й осінь. Погідною обіцяє бути лише середина вересня і перша половина третьої декади. Холодною, аж до снігу, очікується друга половина жовтня. Та все ж тиждень «бабиного літа», десь так між 4 і 12 жовтня, природа обіцяє нам подарувати. Похолодання з потеплінням чергуватиметься в листопаді. А от перша половина грудня буде швидше осінньою, ніж зимовою. Холодна — остання декада, крім хіба що найостанніших двох передноворічних днів.

Господині в записничок

Смак пересоленого м'яса можна покращити, додаючи прісний борошняний або масляний соус, який миттєво вбирає сіль у себе, чи додаючи до смаженого м'яса сметану, що дає смачну підливу. Однак при цьому не слід нагрівати сметану на вогні у тому самому посуді. Гаряче готове пересолене м'ясо треба просто перекласти в миску з холодною сметаною і дати постояти доти, поки м'ясо не охолоне. Лише потому можна нагріти цю миску (краще не металічну, а порцелянову) на водяній бані.

Смачного!

Солодка капуста. Посоліть капусту із розрахунку 1—1,5% солі на вагу капусти. У відрі, через кожні 10 см перекладіть її тонким шаром фруктів —яблук, слив, розрізаних на часточки. Верхній шар капусти має бути 15 см. Покладіть гніт.

Коли капуста закисне і дасть сік, злийте розсіл. На кожний літр розсолу всипте 170 г цукру, закип'ятіть, остудіть і знову залийте ним капусту. Коли розсолу буде дуже мало, додайте трохи води.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.

♦ Рукописів не повертаємо.

♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 282886.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311021.